

WIESŁAW BANYŚ

**FINANSOWANIE SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO I NAUKI W POLSCE
Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY MIĘDZYNARODOWEJ**

RAPORT I

WIESŁAW BANYŚ

**FINANSOWANIE SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO I NAUKI W POLSCE
Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY MIĘDZYNARODOWEJ**

RAPORT I

RAPORTY Z BADAŃ – CENTRUM STUDIÓW NAD POLITYKĄ PUBLICZNĄ UAM

POZNAŃ 2021

*Finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce z uwzględnieniem
perspektywy międzynarodowej*

Wiesław Banyś

Raport I

Publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą DIALOG w latach 2019-2021 na podstawie umowy nr 0022/DLG/2019/10.

Centrum Studiów nad Polityką Publiczną UAM
Poznań 2021

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	6
Rankingi gospodarcze i akademickie	10
Zamiast zakończenia	41
Prace i źródła cytowane	42

Streszczenie

W pierwszej części rozdziału zostały przedstawione założenia dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, które zostały przyjęte w Planie na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowym Program Reform oraz Strategii Europa 2020. Następnie przeanalizowana została pozycja polskiej gospodarki, w tym także jeśli chodzi o jej innowacyjność, tak jak jest przedstawiana w kilku powszechnie znanych rankingach i porównana została, oczywiście względnie, choć czasami takie porównania są dokonywane bez tych zastrzeżeń, i w pewnym sensie wirtualnie, gdyż należy generalnie podchodzić z ostrożnością do wyników samych rankingów, o ile nie są oparte na „twardych” danych, typu wielkość PKB na 1 mieszkańca, a tym bardziej do takich transsektorowych porównań, do oceny poziomu szkolnictwa wyższego w poszczególnych krajach. Kolejna część poświęcona jest przedstawieniu danych dotyczących finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce w okresie transformacji w perspektywie historycznej i międzynarodowej. Zawiera ona liczne informacje statystyczne porównawcze o wysokości m.in. nakładów na szkolnictwo wyższe i B+R, przychodów z działalności badawczej uczelni według źródeł finansowania, nakładów na 1 studenta w wartościach absolutnych i jako % PKB, nakładów na B+R w wartościach absolutnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, liczbie zatrudnionych w B+R na 1000 zatrudnionych/aktywnych zawodowo, w Polsce w perspektywie historycznej i porównawczej międzynarodowej na podstawie danych GUS, Eurostat, opracowań World Bank i analiz OECD. Analizy te zostały uzupełnione o prezentację zależności między poziomem finansowania B+R a rozwojem gospodarczym kraju, jakością i widzialnością nauki oraz najnowszymi wynikami konkursów H2020. Zaprezentowane także zostały analizy ekonomicznego wkładu uczelni w gospodarkę i rozwój kraju, które zostały zapoczątkowane przez League of European Research Universities, a następnie kontynuowane w różnych krajach przez konferencje rektorów, np. w Wielkiej Brytanii, w Polsce, gdzie taka analiza została dokonana na zlecenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Wynika z niej, że zysk z inwestycji, jaką jest finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki, jest ok. 6 razy większy niż poniesione nakłady, i z każdej 1 zainwestowanej złotówki uzyskuje się 6 zł. Wniosek generalny, który wypływa z przedstawionych analiz jest taki, iż, z jednej strony, konieczne jest zdecydowane zwiększenie finansowania

budżetowego B+R do wartości określonych w Strategii Europa 2020, a z drugiej strony, zdecydowany wzrost finansowania B+R ze źródeł pozabudżetowych (szeroko rozumianego biznesu i przemysłu), co jest drogą do osiągnięcia synergii obu tych zasadniczych strumieni finansowania badań naukowych i wzrostu obu w kategoriach %PKB przeznaczanego na badania naukowe i rozwój.

Słowa kluczowe: finansowanie, szkolnictwo wyższe, nauka, B+R, strategie, Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowy Program Reform, Strategia Europa 2020, rankingi, innowacyjność, PKB, informacje statystyczne, nakłady na szkolnictwo wyższe i B+R, przychody z działalności badawczej uczelni, nakłady na 1 studenta, % PKB, nakłady na B+R na 1 mieszkańca, liczba zatrudnionych w B+R na 1000 zatrudnionych, perspektywa historyczna, nakłady pozabudżetowe B+R, biznes, przemysł, perspektywa porównawcza międzynarodowa, ekonomiczny wkład uczelni w gospodarkę, League of European Research Universities, KRASP, RGNiSzW, Horyzont 2020.

WPROWADZENIE

Przez ostatnie 30 lat, od czasu pierwszych częściowo wolnych wyborów w Polsce, w kraju dokonały się radykalne zmiany ustrojowe, społeczne, gospodarcze, m. in. demokratyzacja instytucji politycznych, uchwalenie Konstytucji RP, integracja z Unią Europejską. Zmianom podlegało także szkolnictwo wyższe i nauka, m. in. wskutek postępującego umasowienia kształcenia, pojawienia się szkolnictwa prywatnego, organizacji procesu bolońskiego, ukierunkowania na jakość i studenta, w konsekwencji dużego zróżnicowania programowego. Niezwykle ważne było przywracanie w uniwersytetach i innych szkołach wyższych autonomii instytucjonalnej, wolności i wartości akademickich, tworzenie organizacji reprezentujących środowisko naukowe, uchwalanie nowych przepisów prawa.

Zmiany te dokonywały się przy aktywnym udziale środowiska naukowego, którego przedstawiciele byli inicjatorami i twórcami regulacji ustawowych i uczestniczyli w konsultacjach społecznych.

Wyrazem ich troski o rozwój naszego kraju były liczne pisma i apele kierowane do Sejmu RP, Premierów i kolejnych Ministrów postulujące, by rozwojowi szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, które mogą i powinny stać się siłą napędową modernizacji naszego kraju w najbliższych dziesięcioleciach, został nadany przez Władze państwowe i Parlament najwyższy priorytet, wraz z deklaracją aktywnego włączenia się w procesy wprowadzania zmian na rzecz przyspieszania rozwoju naszego kraju i wzrostu jego pozycji międzynarodowej.

Do realizacji tych celów potrzebne są, z jednej strony, adekwatne środki finansowe na funkcjonowanie instytucji szkolnictwa wyższego i nauki a, z drugiej strony, odpowiednie ich reformy, określane w stosownych ustawach.

Świadomość, iż bez zdecydowanego zwiększenia nakładów finansowych nawet najlepsza reforma legislacyjna nie może mieć odpowiedniego wymiaru i rezultatów jest już powszechna.

Polskie uczelnie i instytuty PAN nieustannie się reformują i zdecydowanie zmieniają swoje oblicze, inwestując w rozwój i stając się coraz bardziej nowoczesnymi i konkurencyjnymi ośrodkami naukowymi. Ich dynamiczny rozwój oraz rosnący poziom badań naukowych tworzą bardzo dobre warunki dla poprawy konkurencyjności kraju. To one właśnie są głównym motorem napędowym jeszcze szybszej modernizacji naszego kraju i jeszcze szybszego jego rozwoju. Rozwój ten, na tyle na ile mógł w takich warunkach, dokonywał się mimo bardzo niskiego poziomu finansowania szkolnictwa wyższego i nauki mierzonego % PKB.

Głównym kwestiom finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, aktualnym oraz widzianym w perspektywie historycznej i porównawczej międzynarodowej, poświęcony jest ten tekst (por. także świetne opracowania tej tematyki w np. Kwiek 2010a, 2010b, 2015, 2016a, 2016b, Marciniak et al., 2017, Modrzyński, Kwiek, 2015, *Raport konsorcjum Ernst & Young Business Advisory*, 2010, Szczerek, 2019, Wilkin J. (red.), 2015, Górniak, 2015).

Finansowanie nie jest oczywiście celem w samym sobie – jest instrumentem realizacji określonych celów, które są wyznaczane przez priorytety rozwojowe przyjmowane przez dany kraj.

Cele te są określane generalnie przez przyjęte w danym kraju strategię rozwoju, w przypadku Polski chodzi przede wszystkim o *Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Strategię Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Krajowy Program Reform* oraz *Strategię Europa 2020*.

To w kontekście przyjętych w tych strategiach celów trzeba oceniać poziom ich finansowania, to on oddaje realny priorytet nadawany danemu celowi. Ważne jest także, by, niezależnie od strategii rozwojowych przyjętych przez dany kraj, porównywać finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce z innymi krajami, w szczególności UE i OECD.

Plan naszej analizy jest następujący:

- Najpierw przedstawimy założenia dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, które zostały przyjęte w *Planie na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Krajowym Program Reform* oraz *Strategii Europa 2020*.
- Następnie zobaczymy jaka jest pozycja polskiej gospodarki, w tym także jeśli chodzi o jej innowacyjność, tak jak jest przedstawiana w kilku powszechnie

znanych rankingach i porównamy ją, oczywiście względnie, choć czasami takie porównania są dokonywane bez tych zastrzeżeń, i w pewnym sensie wirtualnie, gdyż należy generalnie podchodzić z ostrożnością do wyników samych rankingów o ile nie są oparte o „twarde” dane, typu wielkość PKB na 1 mieszkańca, a tym bardziej do takich transsektorowych porównań, do oceny poziomu szkolnictwa wyższego w poszczególnych krajach.

- W kolejnym kroku przejdziemy do przedstawienia danych dotyczących finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce w okresie transformacji w perspektywie historycznej i międzynarodowej.
- Analizy uzupełnimy prezentacją zależności między poziomem finansowania B+R a rozwojem gospodarczym kraju, jakością i widzialnością nauki oraz najnowszymi wynikami konkursów H2020.
- Zakończymy je wnioskami, które z nich oraz z dotychczasowych badań wynikają, mającymi na celu polepszenie sytuacji szkolnictwa wyższego i nauki w naszym kraju.

Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowy Program Reform oraz Strategię Europa 2020 - założenia finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.

Przedstawimy poniżej w wielkim skrócie jak kwestie szkolnictwa wyższego i nauki omawiane są w tych dokumentach z perspektywy zakładanego poziomu ich finansowania a następnie rzeczywisty poziom ich finansowania, co pozwoli zweryfikować realny priorytet, który jest im nadany w naszym kraju.

Plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, którego autorem był ówczesny wicepremier M. Morawiecki, został przyjęty w lutym 2016 r. przez rząd Premier B. Szydło. Rząd postawił sobie za cel osiągnięcie w 2020 r. wzrostu nakładów na B+R do poziomu 2 % PKB z ówczesnych 0,8%.

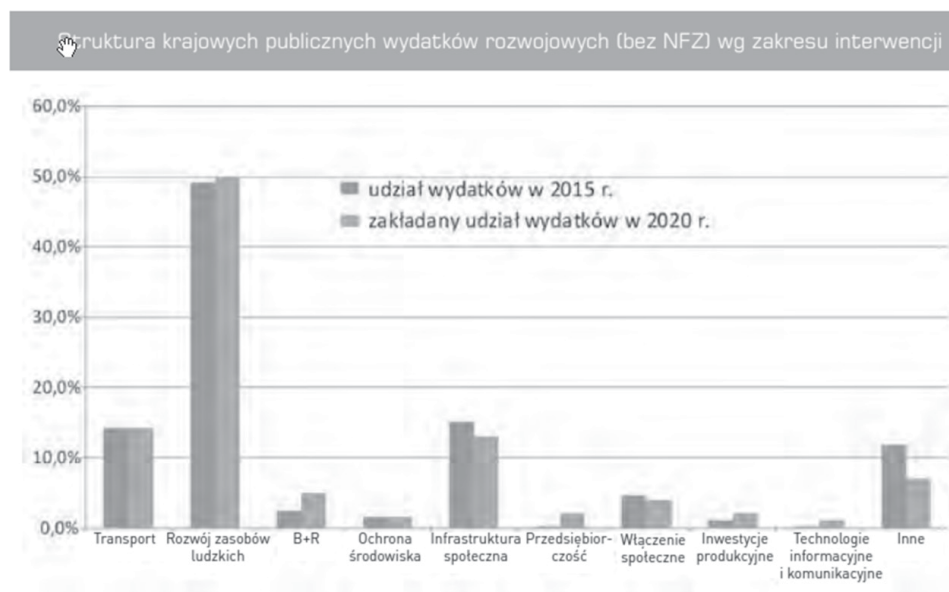
W lutym 2017 rząd przyjął *Strategię Odpowiedzialnego Rozwoju* (SOR), która jest „obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Dokument ten stanowi rozwinięcie i operacjonalizację tzw. Planu Morawieckiego, w którym została sformułowana nowa wizja i model rozwoju kraju będące odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką” (<https://www.gov.pl/web/inwestycje-rozwoj/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>, dostęp 23.10.2019).

O szkolnictwie wyższym mówi się w SOR w 37 miejscach, o nauce w 138 a o badaniach i rozwoju (B+R) – w 55 miejscach.

SOR wskazuje na konieczność poprawy jakości edukacji na wszystkich poziomach i zwiększenia zdolności innowacyjnych Polski, tak, aby nasza gospodarka była bardziej konkurencyjna.

Podkreśla się w niej bariery rozwojowe tworzone przez zdiagnozowane „pułapki rozwojowe”, które „mogą dalej się utrwać i utrudnić zerwanie z modelem rozwoju częściowo zależnego. Bez impulsów prorozwojowych i proinnowacyjnych w gospodarce i państwie nasilą się negatywne trendy, których skutki będą odczuwalne w perspektywie długofalowej” (SOR, s. 25) .

Do takich pułapek zaliczona została „pułapka przeciętnego produktu”, ze względu na fakt, że „Zbyt wiele polskich firm opiera swoją konkurencyjność na dostarczaniu nieskomplikowanych produktów po najniższej możliwej cenie” (SOR, s. 25). Przytoczone w SOR dane pokazują, jedne: przyczynę tego stanu rzeczy – jak wydatki na B+R rzędu niecałego 1% PKB, inne: jego oznaki, jak fakt, że „tylko 6 polskich firm to światowe czempiony; tylko 13% MŚP wprowadza innowacje (31% w UE); tylko 8,5% eksportu ma charakter innowacyjny” (SOR, s. 25).

Jak podkreśla się w SOR, realizacja jej celów wymaga zmian w poziomie i strukturze wydatków publicznych. Jedna z kluczowych deklaracji pada na s. 373: „Wzrost nakładów na B+R należy do priorytetów Strategii (o 2,7 pp. do roku 2020)”. Jeśli ją czytać literalnie, to w 2020 powinien poziom nakładów na B+R wynieść o 2,7 % wydatków rozwojowych więcej, s. 372).

W SOR powtórzone zostały cele planowane do osiągnięcia w 2020 r. w *Planie na rzecz odpowiedzialnego rozwoju*, ale obniżono ich prognozy. Zakładany do osiągnięcia w 2020 r. poziom nakładów na badania i rozwój w relacji do PKB został ustalony na 1,7% PKB (SOR, s. 46).

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy zasadnicze priorytety:

- rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji)
- rozwój zrównoważony (bardziej efektywne i zrównoważone korzystanie z zasobów planety, bardziej przyjaznej środowisku a jednocześnie bardziej konkurencyjnej)
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wysoki poziom zatrudnienia, dający szansę na większą spójność społeczną i terytorialną) (*Strategia Europa 2020*, s. 6).

Wymagany poziom nakładów na B+R w skali UE w r. 2020 został określony na 3% PKB.

Dla realizacji tych celów Komisja Europejska przedstawiła 7 flagowych projektów, które mają za zadanie umożliwić większy postęp w realizacji każdego z priorytetów. W przypadku B+R, poza m. in. Programem Ramowym Horyzont 2020, jest to „Unia innowacji”, której celem jest poprawienie ogólnych warunków dostępu do finansowania badań i innowacji.

Zasadniczym instrumentem realizacji *Strategii Europa 2020* przez państwa członkowskie są krajowe programy reform, które są corocznie aktualizowane. Istotnym dokumentem towarzyszącym *Krajowemu Programowi Reform* jest *Program Konwergencji*.

W *Krajowym Programie Reform* zadeklarowane zostało, zgodnie ze zmodyfikowanymi w SOR wskaźnikami, osiągnięcie w 2020 r. 1,7 % PKB poziomu nakładów na badania i rozwój.

RANKINGI GOSPODARCZE I AKADEMICKIE

W ranking Banku Światowego łatwości uruchamiania i prowadzenia firm *Doing Business 2020. Comparing Business Regulation in 190 Economies*, s. 4, Polska została sklasyfikowana za r. 2019 na pozycji 40, w edycji z r. 2016 (*Doing Business 2016 Measuring Regulatory Quality and Efficiency*, s. 5) była to pozycja 25. Ocena łatwości prowadzenia biznesu jest zasadniczo ta sama: 76.45 vs 76.4, ale inne kraje poczyniły też znaczące, większe, postępy w tej materii.

W *Indeksie Wolności Ekonomicznej* Polska zajmuje 46 pozycję wśród wszystkich ocenianych krajów i 23 wśród krajów europejskich, w r. 2016 była to pozycja 45 wśród wszystkich krajów ocenianych i 21 wśród krajów europejskich, z porównywalną oceną 68,3 pts (2016) vs 67,8 pts (2018) (por. Terry Miller, Anthony B. Kim, with James M. Roberts, Bryan Riley, and Tori Whiting, *2017 Index of Economic Freedom. Institute for Economic Freedom, The Heritage Foundation, Washington DC*, s. 5, Terry Miller, Anthony B. Kim, James M. Roberts, with Patrick Tyrrell, *2019 Index of Economic Freedom. Institute for Economic Freedom, The Heritage Foundation, Washington DC*, s. 19).

TABLE 1.1 Ease of doing business ranking

Rank	Economy	DTF score	Rank	Economy	DTF score	Rank	Economy	DTF score	Rank	Economy	DTF score
1	Singapore	87.34	64	Jamaica	67.27	127	Cambodia	55.22	↑		
2	New Zealand	86.79	65	Bahrain	66.81	128	Bahamas	55.04	↑		
3	Denmark	84.40	66	Kosovo	66.22	129	West Bank and Gaza	54.83	↑		
4	Korea, Rep.	83.88	67	Kyrgyz Republic	66.01	130	India	54.68	↑		
5	Hong Kong SAR, China	83.67	68	Qatar	65.97	131	Egypt, Arab Rep.	54.43	↑		
6	United Kingdom	82.46	69	Panama	65.74	132	Tajikistan	54.19	↑		
7	United States	82.15	70	Oman	65.40	133	Mozambique	53.98	↑		
8	Sweden	81.72	71	Bhutan	65.21	134	Lao PDR	53.77	↑		
9	Norway	81.61	72	Botswana	64.98	135	Grenada	53.46	↑		
10	Finland	81.05	73	South Africa	64.89	136	Palau	53.43	↑		
11	Taiwan, China	80.55	74	Tunisia	64.88	137	Guyana	51.83	↑		
12	Macedonia, FYR	80.18	75	Morocco	64.51	138	Pakistan	51.69	↑		
13	Australia	80.08	76	San Marino	64.21	139	Tanzania	51.62	↑		
14	Canada	80.07	77	St. Lucia	64.20	140	Marshall Islands	51.58	↑		
15	Germany	79.87	78	Tonga	64.13	141	Malawi	51.03	↑		
16	Estonia	79.49	79	Bosnia and Herzegovina	63.71	142	Côte d'Ivoire	50.93	↑		
17	Ireland	79.15	80	Malta	63.70	143	Burkina Faso	50.81	↑		
18	Malaysia	79.13	81	Guatemala	63.49	143	Mali	50.81	↑		
19	Iceland	78.93	82	Saudi Arabia	63.17	145	Papua New Guinea	50.74	↑		
20	Lithuania	78.88	83	Ukraine	63.04	146	Ethiopia	49.73	↑		
21	Austria	78.38	84	Brunei Darussalam	62.93	147	Sierra Leone	49.69	↑		
22	Latvia	78.06	84	China	62.93	148	Micronesia, Fed. Sts.	49.67	↑		
23	Portugal	77.57	86	El Salvador	62.76	149	Kiribati	49.50	↑		
24	Georgia	77.45	87	Uzbekistan	62.60	150	Togo	49.03	↑		
25	Poland	76.45	88	Fiji	62.58	151	Gambia, The	48.99	↑		
26	Switzerland	76.04	88	Trinidad and Tobago	62.10	152	Burundi	48.82	↑		
27	France	75.96	90	Vietnam	62.10	153	Senegal	48.57	↑		
28	Netherlands	75.94	91	Dominica	61.44	154	Comoros	48.22	↑		
29	Slovak Republic	75.62	92	Uruguay	61.21	155	Zimbabwe	48.17	↑		
30	Slovenia	75.62	93	Dominican Republic	61.16	156	Suriname	47.69	↑		
31	United Arab Emirates	75.10	94	Vanuatu	61.08	157	Bolivia	47.47	↑		
32	Mauritius	75.05	95	Seychelles	61.05	158	Benin	47.15	↑		
33	Spain	74.86	96	Samoa	60.70	159	Sudan	46.97	↑		
34	Japan	74.72	97	Albania	60.50	160	Niger	46.37	↑		
35	Armenia	74.22	97	Zambia	60.50	161	Iraq	46.06	↑		
36	Czech Republic	73.95	99	Nepal	60.41	162	Gabon	43.99	↑		
37	Romania	73.75	100	Paraguay	60.19	163	Algeria	43.72	↑		
38	Bulgaria	73.72	101	Kuwait	60.17	164	Madagascar	43.68	↑		
39	Mexico	73.71	102	Namibia	60.17	164	Guinea	43.58	↑		
40	Croatia	73.71	103	Philippines	60.07	165	Vanuatu	43.51	↑		
41	Kazakhstan	73.69	104	Myanmar	59.70	169	Sao Tomé and Príncipe	43.50	↑		
42	Kenya	73.59	105	Switzerland	59.10	168	Morocco	44.74	↑		
43	Poland	73.50	105	Algeria	59.00	169	Niger	44.69	↑		
44	Belgium	72.50	106	Bahamas, The	58.96	170	Nigeria	44.54	↑		
45	Italy	72.33	107	Sri Lanka	58.96	170	Yemen, Rep.	44.25	↑		
46	Montenegro	72.07	108	Kenya	58.24	171	Djibouti	44.11	↑		
47	Cyprus	71.85	109	Indonesia	58.12	172	Cameroon	44.11	↑		
48	Chile	71.78	110	Honduras	58.06	173	Timor-Leste	44.02	↑		
49	Thailand	71.49	111	St. Vincent and the Grenadines	57.91	174	Bangladesh	43.10	↑		
50	Peru	71.42	112	Solomon Islands	57.86	175	Syrian Arab Republic	42.56	↑		
51	Russian Federation	71.33	113	Jordan	57.84	176	Congo, Rep.	41.88	↑		
		70.99	114	Ghana	57.69	177	Afghanistan	40.58	↑		

(cf. <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/10/24/doing-business-2020-sustaining-the-pace-of-reforms>, dostep: 24.10.2019)

TABLE O.1 Ease of doing business ranking

Rank	Economy	DB score	Rank	Economy	DB score	Rank	Economy	DB score
1	New Zealand	86.8	65	Puerto Rico (U.S.)	70.1	128	Barbados	57.9
2	Singapore	86.2	66	Brunei Darussalam	70.1	129	Ecuador	57.7
3	Hong Kong SAR, China	85.3	67	Colombia	70.1	130	St. Vincent and the Grenadines	57.1
4	Denmark	85.3	68	Oman	70.0	131	Nigeria	56.9
5	Korea, Rep.	84.0	69	Uzbekistan	69.9	132	Niger	56.8
6	United States	84.0	70	Vietnam	69.8	133	Honduras	56.3
7	Georgia	83.7	71	Jamaica	69.7	134	Guyana	55.5
8	United Kingdom	83.5	72	Luxembourg	69.6	135	Belize	55.5
9	Norway	82.6	73	Indonesia	69.6	136	Solomon Islands	55.3
10	Sweden	82.0	74	Costa Rica	69.2	137	Cabo Verde	55.0
11	Lithuania	81.6	75	Jordan	69.0	138	Mozambique	55.0
12	Malaysia	81.5	76	Peru	68.7	139	St. Kitts and Nevis	54.6
13	Mauritius	81.5	77	Qatar	68.7	140	Zimbabwe	54.5
14	Australia	81.2	78	Tunisia	68.7	141	Tanzania	54.5
15	Taiwan, China	80.9	79	Greece	68.4	142	Nicaragua	54.4
16	United Arab Emirates	80.9	80	Kyrgyz Republic	67.8	143	Lebanon	54.3
17	North Macedonia	80.7	81	Mongolia	67.8	144	Cambodia	53.8
18	Estonia	80.6	82	Albania	67.7	145	Palau	53.7
19	Latvia	80.3	83	Kuwait	67.4	146	Grenada	53.4
20	Finland	80.2	84	South Africa	67.0	147	Maldives	53.3
21	Thailand	80.1	85	Zambia	66.9	148	Mali	52.9
22	Germany	79.7	86	Panama	66.6	149	Benin	52.4
23	Canada	79.6	87	Botswana	66.2	150	Bolivia	51.7
24	Ireland	79.6	88	Malta	66.1	151	Burkina Faso	51.4
25	Kazakhstan	79.6	89	Bhutan	66.0	152	Mauritania	51.1
26	Iceland	79.0	90	Bosnia and Herzegovina	65.4	153	Marshall Islands	50.9
27	Austria	78.7	91	El Salvador	65.3	154	Lao PDR	50.8
28	Russian Federation	78.2	92	San Marino	64.2	155	Gambia, The	50.3
29	Japan	78.0	93	St. Lucia	63.7	156	Guinea	49.4
30	Spain	77.9	94	Nepal	63.2	157	Algeria	48.6
31	China	77.9	95	Philippines	62.8	158	Micronesia, Fed. Sts.	48.1
32	France	76.8	96	Guatemala	62.6	159	Ethiopia	48.0
33	Turkey	76.8	97	Togo	62.3	160	Comoros	47.9
34	Azerbaijan	76.7	98	Samoa	62.1	161	Madagascar	47.7
35	Israel	76.7	99	Sri Lanka	61.8	162	Suriname	47.5
36	Switzerland	76.6	100	Seychelles	61.7	163	Sierra Leone	47.5
37	Slovenia	76.5	101	Uruguay	61.5	164	Kiribati	46.9
38	Rwanda	76.5	102	Fiji	61.5	165	Myanmar	46.8
39	Portugal	76.5	103	Tonga	61.4	166	Burundi	46.8
40	Poland	76.4	104	Namibia	61.4	167	Cameroon	46.1
41	Czech Republic	76.3	105	Trinidad and Tobago	61.3	168	Bangladesh	45.0
42	Netherlands	76.1	106	Tajikistan	61.3	169	Gabon	45.0
43	Bahrain	76.0	107	Vanuatu	61.1	170	São Tomé and Príncipe	45.0
44	Serbia	75.7	108	Pakistan	61.0	171	Sudan	44.8
45	Slovak Republic	75.6	109	Malawi	60.9	172	Iraq	44.7
46	Belgium	75.0	110	Côte d'Ivoire	60.7	173	Afghanistan	44.1
47	Armenia	74.5	111	Dominica	60.5	174	Guinea-Bissau	43.2
48	Moldova	74.4	112	Djibouti	60.5	175	Liberia	43.2
49	Belarus	74.3	113	Antigua and Barbuda	60.3	176	Syrian Arab Republic	42.0
50	Montenegro	73.8	114	Egypt, Arab Rep.	60.1	177	Angola	41.3
51	Croatia	73.6	115	Dominican Republic	60.0	178	Equatorial Guinea	41.1
52	Hungary	73.4	116	Uganda	60.0	179	Haiti	40.7
53	Morocco	73.4	117	West Bank and Gaza	60.0	180	Congo, Rep.	39.5
54	Cyprus	73.4	118	Ghana	60.0	181	Timor-Leste	39.4
55	Romania	73.3	119	Bahamas, The	59.9	182	Chad	36.9

(cf. <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/10/24/doing-business-2020-sustaining-the-pace-of-reforms>, dostep: 24.10.2019)

RANKING THE WORLD BY ECONOMIC FREEDOM

Rank	Country	Overall Score	Rank	Country	Overall Score	Rank	Country	Overall Score
1	Hong Kong	89.8	64	Saudi Arabia	64.4	128	Bangladesh	55.0
2	Singapore	88.6	65	Albania	64.4	129	Mongolia	54.8
3	New Zealand	83.7	66	El Salvador	64.1	130	Barbados	54.5
4	Switzerland	81.5	67	Dominica	63.7	131	Mauritania	54.4
5	Australia	81.0	68	Azerbaijan	63.6	132	Micronesia	54.1
6	Estonia	79.1	69	Spain	63.6	135	Lao P.D.R.	54.0
7	Canada	78.5	70	Mexico	63.6	134	Lesotho	53.9
8	United Arab Emirates	76.9	71	Fiji	63.4	135	Kenya	53.5
9	Ireland	76.7	72	France	63.3	136	Gambia	53.4
10	Chile	76.5	73	Tonga	63.0	137	Lebanon	53.3
11	Taiwan	76.5	74	Guatemala	63.0	138	Togo	53.2
12	United Kingdom	76.4	75	Côte d'Ivoire	63.0	139	Burundi	53.2
13	Georgia	76.0	76	Dominican Republic	62.9	140	Brazil	52.9
14	Luxembourg	75.9	77	Portugal	62.6	141	Pakistan	52.8
15	Netherlands	75.8	78	Namibia	62.5	142	Ethiopia	52.7
16	Lithuania	75.8	79	Italy	62.5	143	India	52.6
17	United States	75.1	80	Paraguay	62.4	144	Egypt	52.6
18	Denmark	75.1	81	South Africa	62.3	145	Sierra Leone	52.6
19	Sweden	74.9	82	Oman	62.1	146	Burma	52.5
20	Latvia	74.8	83	Montenegro	62.0	147	Vietnam	52.4
21	Mauritius	74.7	84	Indonesia	61.9	148	Uzbekistan	52.3
22	Iceland	74.4	85	Seychelles	61.8	149	Malawi	52.2
23	South Korea	74.3	86	Morocco	61.5	150	Cameroon	51.8
24	Finland	74.0	87	Trinidad and Tobago	61.2	151	Central African Republic	51.8
25	Norway	74.0	88	Swaziland	61.1	152	Papua New Guinea	50.9
26	Germany	73.8	89	Kyrgyz Republic	61.1	153	Kiribati	50.9
27	Malaysia	73.8	90	Bahamas	61.1	154	Niger	50.8
28	Czech Republic	73.3	91	Uganda	60.9	155	Iran	50.5
29	Qatar	73.1	92	Bosnia and Herzegovina	60.2	156	Argentina	50.4
30	Austria	72.3	93	Burkina Faso	59.6	157	Maldives	50.3
31	Macedonia	70.7	94	Cambodia	59.5	158	Mozambique	49.9
32	Macau	70.7	95	Croatia	59.4	159	Haiti	49.6
33	Armenia	70.3	96	Benin	59.2	160	Ecuador	49.3
34	Botswana	70.1	97	Slovenia	59.2	161	Liberia	49.1
35	Brunei Darussalam	69.8	98	Nicaragua	59.2	162	Chad	48.0
36	Israel	69.7	99	Serbia	58.9	163	Afghanistan	48.9
37	Colombia	69.7	100	Honduras	58.8	164	Sudan	48.8
38	Uruguay	69.7	101	Belize	58.6	165	Angola	48.5
39	Romania	69.7	102	Mali	58.6	166	Ukraine	48.1
40	Japan	69.6	103	Gabon	58.6	167	Suriname	48.0
41	Jamaica	69.5	104	Belarus	58.6	168	Bolivia	47.7
42	Kazakhstan	69.0	105	Tanzania	58.6	169	Guinea	47.6
43	Peru	68.9	106	Guyana	58.5	170	Turkmenistan	47.4
44	Bahrain	68.5	107	Bhutan	58.4	171	Djibouti	46.7
45	Poland	68.3	108	Samoa	58.4	172	Algeria	46.5
46	Kosovo	67.9	109	Tajikistan	58.2	173	Timor-Leste	46.3
47	Bulgaria	67.9	110	Moldova	58.0	174	Equatorial Guinea	45.0
48	Cyprus	67.9	111	China	57.4	175	Zimbabwe	44.0
49	Belgium	67.8	112	Sri Lanka	57.4	176	Eritrea	42.2
50	Malta	67.7	113	Madagascar	57.4	177	Congo, Rep. of	40.0

2019 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM

COUNTRY RANKINGS   GRAPH THE DATA   INTERACTIVE HEAT MAP   EXPLORE THE DATA

Poland

Previous: #45 Peru

Next: #47 Armenia

OVERALL SCORE: **67.8**

WORLD RANK: **46**

RULE OF LAW		GOVERNMENT SIZE	
Property Rights	62.3	Government Spending	48.8
Government Integrity	49.8	Tax Burden	74.9
Judicial Effectiveness	44.0	Fiscal Health	86.4

REGULATORY EFFICIENCY		OPEN MARKETS	
Business Freedom	65.4	Trade Freedom	86.0
Labor Freedom	63.9	Investment Freedom	80.0
Monetary Freedom	82.1	Financial Freedom	70.0

Download PDF

QUICK FACTS

Population: 38.0 million
GDP (PPP):

Poland's economic freedom score is 67.8, making its economy the 46th freest in the 2019 Index. Its overall score has decreased by 0.7 point, with a plunge in the score for judicial effectiveness not fully offset by improvements in investment freedom and fiscal health. Poland is ranked 23rd

<https://www.heritage.org/index/country/poland>, dostep 23.10.2019

Regional Ranking

RANK	COUNTRY	OVERALL	CHANGE
1	Finland	74.9	0.8
2	Lithuania	74.2	-1.1
3	Czech Republic	73.7	-0.5
4	Germany	73.5	-0.7
5	Norway	73	-1.3
6	Austria	72	0.2
7	Macedonia	71.1	-0.2
8	Latvia	70.4	-3.2
9	Bulgaria	69	0.7
10	Malta	68.6	0.1
11	Romania	68.6	-0.8
12	Cyprus	68.1	0.3
23	Poland	67.8	-0.7
24	Armenia	67.7	-1.0
25	Belgium	67.3	-0.2

26	Kosovo	67	0.4
27	Albania	66.5	2.0
28	Spain	65.7	0.6
29	Slovenia	65.5	0.7
30	Portugal	65.3	1.9
31	Hungary	65	-1.7
32	Slovakia	65	-0.3
33	Turkey	64.6	-0.8
34	Serbia	63.9	1.4
35	France	63.8	-0.1

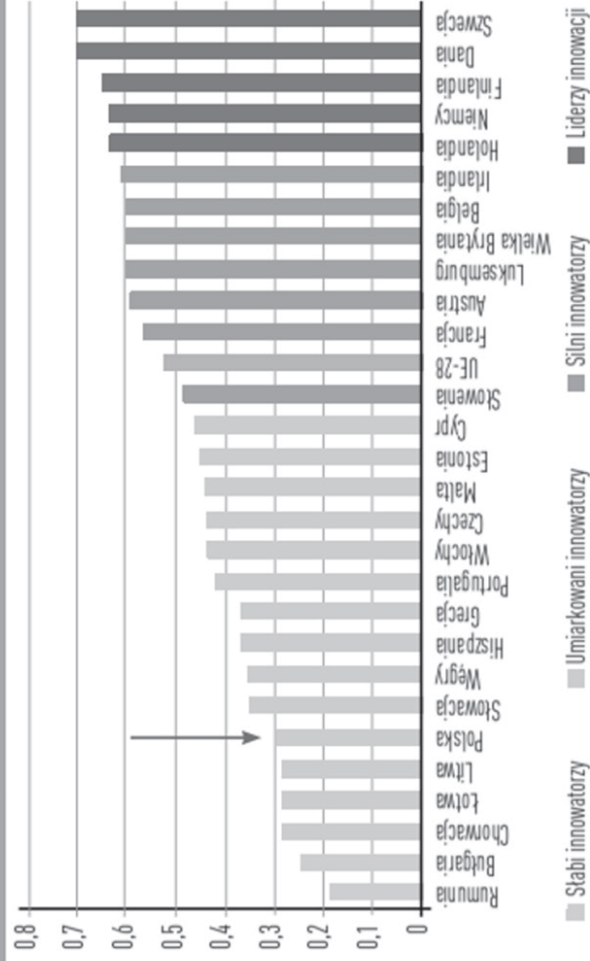
GDP (Nominal) Ranking 2019

Rank	Country/Economy	GDP (Nominal) (billions of \$)			Growth (%)	GDP per capita (Nominal) (\$)		Continent		
		2019	% Share	diff		2023	Rank		2019	Rank
1	United States	21,482.41	24.4	-	24,671	1	2,54	65,062	8	North America
2	China	14,172.20	16.1	7310	19,581	2	6.18	10,099	72	Asia
3	Japan	5,220.57	5.93	8952	5,908	3	0.94	41,418	26	Asia
4	Germany	4,117.07	4.67	1104	4,937	4	1.86	49,692	18	Europe
5	India	2,957.72	3.36	1159	4,330	5	7.44	2,188	145	Asia
6	France	2,844.70	3.23	113	3,364	6	1.62	43,500	21	Europe
7	United Kingdom	2,809.91	3.19	34.8	3,257	7	1.49	42,036	23	Europe
8	Italy	2,112.80	2.40	697	2,396	8	1.03	34,784	28	Europe
9	Brazil	1,929.71	2.19	183	2,351	9	2.37	9,160	75	South America
10	Canada	1,820.36	2.07	109	2,322	10	2.05	48,601	19	North America
11	Korea	1,699.68	1.93	121	2,055	11	2.58	32,766	30	Asia
12	Russia	1,649.21	1.87	50.5	1,818	12	1.80	11,461	68	Europe
13	Spain	1,474.12	1.67	175	1,758	14	2.20	31,906	33	Europe
14	Australia	1,464.41	1.66	9.71	1,794	13	2.77	57,204	11	Oceania
15	Mexico	1,242.39	1.41	222	1,527	15	2.52	9,866	73	North America
16	Indonesia	1,066.84	1.21	176	1,446	16	5.12	3,971	121	Asia
17	Netherlands	933.18	1.06	134	1,107	17	2.60	54,129	13	Europe
18	Saudi Arabia	795.58	0.903	138	889.5	19	2.43	23,491	43	Asia
19	Switzerland	731.14	0.830	64.4	873.6	20	1.82	85,157	3	Europe
20	Turkey	631.16	0.717	100.0	958.3	18	0.37	7,615	86	Europe
21	Taiwan Province of China	626.72	0.712	4.44	774.0	22	2.36	26,518	38	Asia
22	Poland	581.29	0.660	45.4	787.7	21	3.51	15,314	59	Europe
23	Sweden	563.24	0.639	18.1	669.1	24	2.23	54,135	12	Europe
24	Belgium	545.19	0.619	18.1	637.9	26	1.54	47,532	20	Europe
25	Thailand	524.25	0.595	20.9	652.2	25	3.86	7,570	87	Asia

<http://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-ranking.php>, dostep 23.10.2019

Innowacyjność Polski na tle pozostałych państw członkowskich UE.

Źródło: European Innovation Scoreboard 2016.

¹¹ Zob. *European Innovation Scoreboard 2016*, European Commission, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, 2016.

W rankingu nominalnej wartości PKB, Polska zajmuje pozycję 22 wśród wszystkich ocenianych krajów, z prognozą pozycji 21 w r. 2023. Natomiast, z punktu widzenia wysokości PKB na mieszkańca pozycję 59.

W europejskim rankingu innowacyjności, w którym zajmowaliśmy w 2016 r. pozycję 24 na 29 analizowanych krajów, spadliśmy na pozycję 26 w roku 2018.

Natomiast w globalnym rankingu innowacyjności, w r. 2016 zajmowaliśmy pozycję 39, w regionalnym rankingu 27, a w globalnym rankingu w r. 2019 utrzymaliśmy pozycję 39 a w regionalnym awansowaliśmy o jedno miejsce, na pozycję 26. Jak widać, mimo zróżnicowanych parametrów branż pod uwagę przy ocenie poszczególnych krajów, oba rankingi zasadniczo dają tę samą ocenę polskiej innowacyjności, w obu przypadkach jest to pozycja 26 w r. 2019, natomiast w r. 2016 oceniono polską innowacyjność gorzej – pozycja 27 – niż ranking europejski, który sklasyfikował ją na 24 pozycji.

Zobaczmy jak oceniany jest w dwóch uznanych rankingach akademickich poziom polskiego szkolnictwa wyższego.

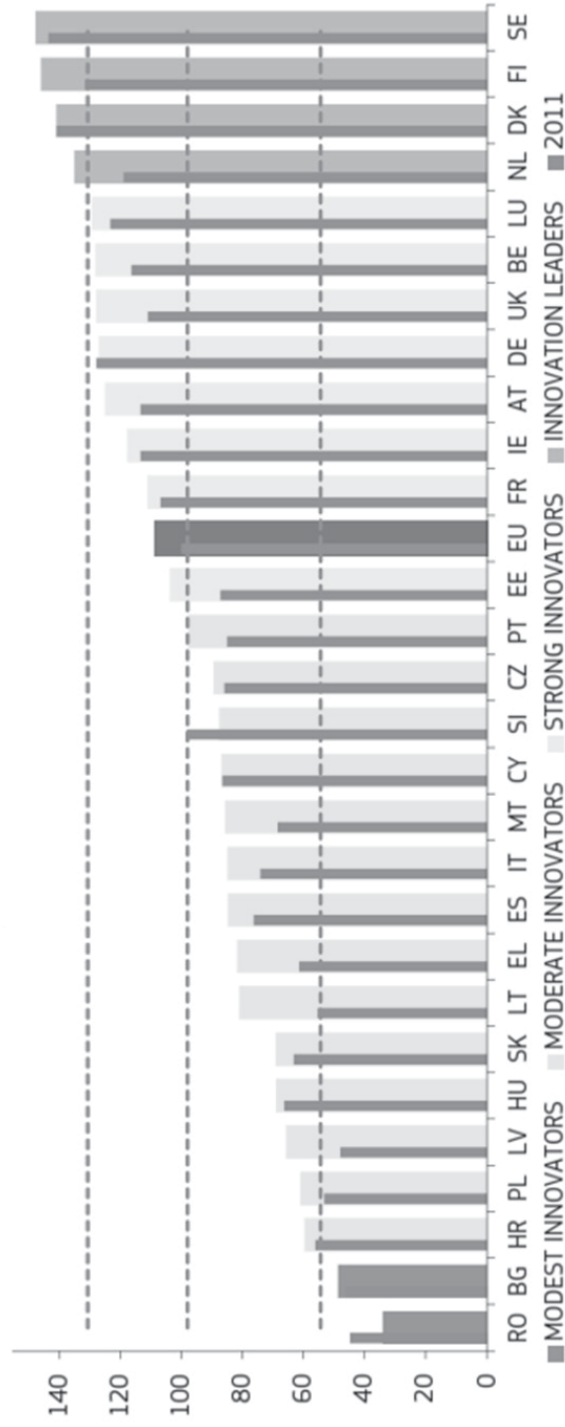
Ranking QS *Higher Education System Strength Rankings* porównuje poziom system szkolnictwa wyższego w 4 obszarach: siły system, dostępności, osiągnięć flagowych instytucji i kontekstu ekonomicznego. Przypomnijmy w skrócie jego główne założenia (por. <https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/methodology>, dostęp: 24.10.2010).

Kategoria „siła systemu” ocenia ogólną siłę systemu krajowego na podstawie wyników w międzynarodowych rankingach. Każdy kraj otrzymuje określoną liczbę punktów na podstawie liczby swoich instytucji, które w QS World University Rankings zajęły miejsca do 700 pozycji w rankingu QS World University Rankings, podzieloną przez średnią pozycję tych instytucji.

Kategoria „dostępność” kumuluje wyniki obliczane na podstawie liczby miejsc dostępnych na uniwersytetach znajdujących się w pierwszej 500-tce na świecie rankingu QS World University Rankings, podzielonej przez wskaźnik wielkości populacji. Liczby użyte w obliczeniach to całkowita liczba przeliczeniowych studentów na uniwersytetach znajdujących się w pierwszej 500. rankingu QS, podzielona przez pierwiastek kwadratowy populacji. Celem tego parametru jest względne określenie możliwości studiowania przez kandydatów z danego kraju w światowej klasy uniwersytecie.

Kategoria „osiągnięcia flagowych instytucji” ocenia wyniki najlepszych uczelni krajowych w rankingach światowych i opiera się na znormalizowanym wyniku, zależnym od miejsca zajmowanego przez najlepsze uczelnie w kraju w QS World University Rankings. Założeniem ustanowienia tej kategorii jest przekonanie, że osiągnięcia wiodącej instytucji w danym kraju są wizytówką całego systemu, wynikają generalnie, co jest ważne w kontekście naszej dyskusji, z decyzji o krajowych inwestycjach w rozwój instytucji, która ma stać się liderem systemu.

Figure 2: Performance of EU Member States' innovation systems

Coloured columns show Member States' performance in 2018, using the most recent data for 27 indicators, relative to that of the EU in 2011. Grey columns show Member States' performance in 2011 relative to that of the EU in 2011. For all years, the same measurement methodology has been used. The dashed lines show the threshold values between the performance groups in 2018, comparing Member States' performance in 2018 relative to that of the EU in 2018.

Global Innovation Index 2016 rankings

Country/Economy	Score (0–100)	Rank	Income	Rank	Region	Rank	Efficiency Ratio	Rank	Median: 0.65
Switzerland	66.28	1	HI	1	EUR	1	0.94	5	
Sweden	63.57	2	HI	2	EUR	2	0.86	10	
United Kingdom	61.93	3	HI	3	EUR	3	0.83	14	
United States of America	61.40	4	HI	4	NAC	1	0.79	25	
Finland	59.90	5	HI	5	EUR	4	0.75	32	
Singapore	59.16	6	HI	6	SEAO	1	0.62	78	
Ireland	59.03	7	HI	7	EUR	5	0.89	8	
Denmark	58.45	8	HI	8	EUR	6	0.74	34	
Netherlands	58.29	9	HI	9	EUR	7	0.82	20	
Germany	57.94	10	HI	10	EUR	8	0.87	9	
Korea, Rep.	57.15	11	HI	11	SEAO	2	0.80	24	
Luxembourg	57.11	12	HI	12	EUR	9	1.02	1	
Iceland	55.99	13	HI	13	EUR	10	0.98	3	
Hong Kong (China)	55.69	14	HI	14	SEAO	3	0.61	83	
Canada	54.71	15	HI	15	NAC	2	0.67	57	
Japan	54.52	16	HI	16	SEAO	4	0.65	65	
New Zealand	54.23	17	HI	17	SEAO	5	0.73	40	
France	54.04	18	HI	18	EUR	11	0.73	44	
Australia	53.07	19	HI	19	SEAO	6	0.64	73	
Austria	52.65	20	HI	20	EUR	12	0.73	43	
Israel	52.28	21	HI	21	NAWA	1	0.81	23	
Norway	52.01	22	HI	22	EUR	13	0.68	55	
Belgium	51.97	23	HI	23	EUR	14	0.78	27	
Estonia	51.73	24	HI	24	EUR	15	0.91	6	
China	50.57	25	UM	1	SEAO	7	0.90	7	
Malta	50.44	26	HI	25	EUR	16	0.98	2	
Czech Republic	49.40	27	HI	26	EUR	17	0.82	21	
Spain	49.19	28	HI	27	EUR	18	0.72	48	
Italy	47.17	29	HI	28	EUR	19	0.74	33	
Portugal	46.45	30	HI	29	EUR	20	0.75	31	
Cyprus	46.34	31	HI	30	NAWA	2	0.79	26	
Slovenia	45.97	32	HI	31	EUR	21	0.74	39	
Hungary	44.71	33	HI	32	EUR	22	0.83	17	
Latvia	44.33	34	HI	33	EUR	23	0.78	28	
Malaysia	43.36	35	UM	2	SEAO	8	0.67	59	
Lithuania	41.76	36	HI	34	EUR	24	0.63	75	
Slovakia	41.70	37	HI	35	EUR	25	0.74	36	
Bulgaria	41.42	38	UM	3	EUR	26	0.83	16	
Poland	40.22	39	HI	36	EUR	27	0.65	66	
Greece	39.75	40	HI	37	EUR	28	0.61	84	
United Arab Emirates	39.35	41	HI	38	NAWA	3	0.44	117	
Turkey	39.03	42	UM	4	NAWA	4	0.84	13	
Russian Federation	38.50	43	HI	39	EUR	29	0.65	69	
Chile	38.41	44	HI	40	LCN	1	0.59	91	

Global Innovation Index 2019 rankings

Country/Economy	Score (0-100)	Rank	Income	Rank	Region	Rank	Median 33.86
Switzerland	67.24	1	HI	1	EUR	1	
Sweden	63.65	2	HI	2	EUR	2	
United States of America	61.73	3	HI	3	NAC	1	
Netherlands	61.44	4	HI	4	EUR	3	
United Kingdom	61.30	5	HI	5	EUR	4	
Finland	59.83	6	HI	6	EUR	5	
Denmark	58.44	7	HI	7	EUR	6	
Singapore	58.37	8	HI	8	SEAO	1	
Germany	58.19	9	HI	9	EUR	7	
Israel	57.43	10	HI	10	NAWA	1	
Republic of Korea	56.55	11	HI	11	SEAO	2	
Ireland	56.10	12	HI	12	EUR	8	
Hong Kong, China	55.54	13	HI	13	SEAO	3	
China	54.82	14	UM	1	SEAO	4	
Japan	54.68	15	HI	14	SEAO	5	
France	54.25	16	HI	15	EUR	9	
Canada	53.88	17	HI	16	NAC	2	
Luxembourg	53.47	18	HI	17	EUR	10	
Norway	51.87	19	HI	18	EUR	11	
Iceland	51.53	20	HI	19	EUR	12	
Austria	50.94	21	HI	20	EUR	13	
Australia	50.34	22	HI	21	SEAO	6	
Belgium	50.18	23	HI	22	EUR	14	
Estonia	49.97	24	HI	23	EUR	15	
New Zealand	49.55	25	HI	24	SEAO	7	
Czech Republic	49.43	26	HI	25	EUR	16	
Malta	49.01	27	HI	26	EUR	17	
Cyprus	48.34	28	HI	27	NAWA	2	
Spain	47.85	29	HI	28	EUR	18	
Italy	46.30	30	HI	29	EUR	19	
Slovenia	45.25	31	HI	30	EUR	20	
Portugal	44.65	32	HI	31	EUR	21	
Hungary	44.51	33	HI	32	EUR	22	
Latvia	43.23	34	HI	33	EUR	23	
Malaysia	42.68	35	UM	2	SEAO	8	
United Arab Emirates	42.17	36	HI	34	NAWA	3	
Slovakia	42.05	37	HI	35	EUR	24	
Lithuania	41.46	38	HI	36	EUR	25	
Poland	41.31	39	HI	37	EUR	26	
Bulgaria	40.35	40	UM	3	EUR	27	
Greece	38.90	41	HI	38	EUR	28	
Viet Nam	38.84	42	LM	1	SEAO	9	
Thailand	38.63	43	UM	4	SEAO	10	
Croatia	37.82	44	HI	39	EUR	29	
Montenegro	37.70	45	UM	5	EUR	30	
Russian Federation	37.62	46	UM	6	EUR	31	
Ukraine	37.40	47	LM	2	EUR	32	
Georgia	36.98	48	LM	3	NAWA	4	
Turkey	36.95	49	UM	7	NAWA	5	
Romania	36.76	50	UM	8	EUR	33	

Kategoria „kontekst ekonomiczny” ocenia wpływ krajowych inwestycji w szkolnictwo wyższe poprzez zestawianie i porównywanie sytuacji ekonomicznej danego kraju z jego wynikami w międzynarodowych rankingach, ocena jest przyznawana każdej uczelni znajdującej się w rankingach (7 punktów za miejsce w pierwszej setce, 6 punktów za miejsce w przedziale 101-200, 5 punktów za miejsce w przedziale 201-300, 4 za miejsce w przedziale 301-400, 3 za miejsce w przedziale 401-500, 2 za miejsce w przedziale 501-600 i 1 za miejsce w przedziale 601-700), a następnie ocenia się ją w stosunku do wielkości PKB na mieszkańca danego kraju.

Polska zajęła w Rankingu QS w r. 2016 43 miejsce a w r. 2018 46.

38	Thailand	More	Thailand	QS Higher Education System Strength Rankings
39	Indonesia	More	Indonesia	
40	Lebanon	More	Lebanon	
41	Czech Republic	More	Czech Republic	
42	Egypt	More	Egypt	
43	Turkey	More	Turkey	
44	Ukraine	More	Ukraine	
45	Philippines	More	Philippines	
46	Poland	More	Poland	https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2018?utm_source=web&utm_medium=blog&utm_campaign=rankings , dostęp 23.10.2019

[QS Higher Education System Strength Rankings](#)
[QS Higher Education System Strength Rankings](#)

QS Higher Education System Strength Rankings

# RANK	LOCATION		
2018	<input type="text" value="Poland"/>	<input type="button" value="Q"/>	By location
46	Poland	More	Poland

QS Higher Education System Strength Rankings

# RANK	LOCATION		
2016	<input type="text" value="poland"/>	<input type="button" value="Q"/>	By location
43	Poland	More	Poland

https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016?utm_source=web&utm_medium=blog&utm_campaign=rankings, dostęp 23.10.2019

Bardzo ciekawym rankingiem krajowych systemów szkolnictwa wyższego jest też australijski *Ranking of Higher Education Systems* opracowany przez Melbourne Institute: Applied Economic & Social Research w Uniwersytecie w Melbourne.

Ocenię podlega 50 krajowych systemów szkolnictwa wyższego na całym świecie w oparciu o 24 wskaźniki. Miary są znormalizowane do wielkości populacji danego kraju. Kraje są klasyfikowane co do ogólnego wyniku a także w odniesieniu do każdej z 4 kategorii: Zasoby, Otoczenie, Współpraca oraz Rezultaty.

W edycjach 2018 i 2019 r. Polska zajmuje 31 miejsce wśród wszystkich ocenianych krajów świata i 18 wśród krajów europejskich.

Rank (2019)	Rank (2018)	Country	Score (2019)	Score (2018)	Rank (2019)	Rank (2018)	Country	Score (2019)	Score (2018)
1	1	United States	100.0	100.0	26	27	Czech Republic	55.2	55.6
2	2	Switzerland	88.6	88.0	27	30	China	54.7	52.4
3	3	United Kingdom	84.5	82.6	28	26	Malaysia	54.5	55.7
4	4	Sweden	82.9	82.4	29	29	Slovenia	53.6	53.6
5	5	Denmark	82.5	81.7	30	28	Italy	53.4	54.0
6	8	Canada	81.9	79.6	31	31	Poland	52.2	51.3
7	9	Singapore	81.3	79.5	32	34	Chile	51.3	49.0
8	10	Australia	80.9	78.6	33	35	Slovakia	49.6	48.7
9	6	Finland	80.4	79.7	34	37	South Africa	48.7	47.7
10	6	Netherlands	80.2	79.7	35	36	Hungary	48.5	48.3
11	12	Norway	77.8	74.5	35	33	Russia	48.5	49.3
12	11	Austria	77.2	75.8	37	32	Greece	47.0	49.5
13	13	Belgium	73.6	73.3	38	40	Argentina	45.1	44.2
14	14	New Zealand	71.5	71.1	38	38	Ukraine	45.1	47.4
15	17	Hong Kong SAR	70.2	67.8	40	39	Brazil	44.1	45.0
16	15	Germany	69.6	69.2	41	42	Serbia	43.4	42.8
17	16	France	67.6	68.5	42	41	Turkey	43.3	44.0
18	18	Israel	67.3	66.3	43	45	Croatia	42.1	41.0
19	19	Ireland	64.7	64.8	44	44	Bulgaria	41.8	42.0
20	20	Japan	61.7	61.9	45	43	Romania	41.7	42.2
21	21	Taiwan-China	60.5	60.2	46	47	Thailand	41.2	40.0
22	23	Saudi Arabia	59.3	57.0	47	46	Mexico	41.1	40.3
23	22	Korea	57.4	58.0	48	48	Iran	39.2	38.9
24	25	Spain	57.3	56.2	49	49	India	38.8	36.8
25	24	Portugal	56.8	56.4	50	50	Indonesia	33.5	33.5

Overall U21 2019 Ranking

<https://www.u21.com/what-are-the-u21-rankings/>
<https://www.u21.com/what-are-the-u21-rankings/>
 23.10.2019

Jak widać z tego zestawienia kilku wybranych rankingów gospodarczych i akademickich, pozycja Polski w tych pierwszych waha się od 22 do 59 w skali globalnej, i między 9 a 27 w skali europejskiej a w tych drugich między 31 a 43 w skali globalnej i między 17 a 19 w skali europejskiej.

Trudno, oczywiście, wyciągać jakieś konkretne wnioski i widzieć jakieś korelacje między ewaluacją zewnętrzną stanu gospodarki w wielu wymiarach a ewaluacją siły systemu szkolnictwa wyższego danego kraju, co było pytaniem motywującym do takich analiz, z takiego zestawienia, biorąc pod uwagę różne obiekty podlegające analizie i zróżnicowanie parametrów samych analiz w poszczególnych rankingach, i konieczną dużą dozę ostrożności w osądzie ich wyników, poza tym właśnie, iż w jednym i drugim przypadku pozycja Polski jest w skali globalnej oceniana na pozycjach między 22 a 59, natomiast w skali europejskiej między 9 a 27.

Wróćmy do badania ewentualnych korelacji między poziomem finansowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki po przedstawieniu i analizie danych dotyczących tych właśnie kwestii.

Poziom finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce w porównaniu z innymi krajami.

Zobaczymy zatem jak z punktu widzenia założonych celów w wyżej przedstawionych *Strategiach* wygląda poziom finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce w porównaniu z innymi krajami.

Najpierw omówimy szczegóły finansowania szkolnictwa wyższego.

Jak widać na poniższym wykresie przytaczanym za opracowaniem GUS: *Szkoły wyższe i ich finanse*, 2017, w r. 2014 Polska wydawała 1,3% PKB na szkolnictwo wyższe, z czego 1,2% ze środków publicznych i 0,1% PKB ze źródeł prywatnych.

VIII. FINANSE SZKÓŁ WYŻSZYCH FINANCES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Tablica 1(62). Wydatki na szkolnictwo wyższe w wybranych krajach europejskich jako procent PKB według źródła funduszy (2014 r.)

Table 1(62). Expenditure on higher education in selected European countries as a percent of GDP by source of funds (2014)

Wybrane kraje europejskie Selected European countries	Źródła pochodzenia funduszy Sources of funds		
	wydatki publiczne (łącznie z dotacjami dla szkół prywatnych) public expenditure (including grants for private schools)	wydatki prywatne private expenditure	ogółem wydatki ze źródeł publicznych i prywatnych total expenditure from public and private sources
Czechy Czech Republic	1,0	0,2	1,2
Dania Denmark	1,6	0,1	1,7
Estonia Estonia	1,7	0,2	1,9
Finlandia Finland	1,7	0,1	1,8
Francja France	1,2	0,3	1,5
Hiszpania Spain	0,9	0,4	1,3
Holandia Netherlands	1,2	0,5	1,7
Irlandia Ireland	0,8	0,3	1,1
Niemcy Germany	1,1	0,2	1,2
Norwegia Norway	1,6	0,1	1,7
Polska Poland	1,2	0,1	1,3
Portugalia Portugal	0,9	0,5	1,4
Słowacja Slovakia	0,9	0,2	1,1
Słowenia Slovenia	1,0	0,1	1,1
Szwecja Sweden	1,5	0,2	1,7
Wielka Brytania United Kingdom	0,6	1,3	1,8
Włochy Italy	0,7	0,2	1,0

Źródło: Education at a Glance 2017 OECD Indicators, Tablica C2.2.

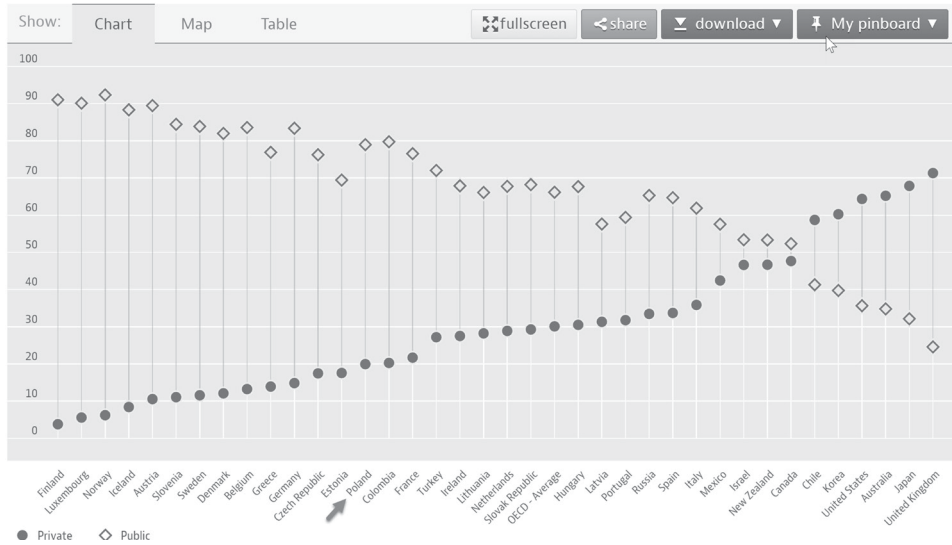
Source: Education at a Glance 2017 OECD Indicators, Table C2.2.

Proporcje wewnętrzne między środkami publicznymi a prywatnymi wydatkowanymi na szkolnictwo wyższe w r. 2016 pokazuje poniższy wykres: prawie 80% jest udziałem środków publicznych a niecałe 20 % - środków prywatnych:

Spending on tertiary education

Private / Public, % of education spending, 2018 or latest available

Source: Education at a glance: Educational finance indicators

W ramach wydatków publicznych budżetu na szkolnictwo wyższe w r. 2014 71% pochodziło z budżetu Państwa a w r. 2017 68% (*Szkoły wyższe i ich finanse*, GUS, 2017).

Na kolejnym wykresie przedstawiony jest szczegółowy podział tych proporcji w perspektywie chronologicznej od 2005 r. do 2015, na którym widać tendencję wzrostową udziału % środków budżetu Państwa przekazywanych na szkolnictwo wyższe – niestety, nie wystarczająco dużą, ale jednak tendencję wzrostową, i fluktuacje tych środków po stronie finansowania prywatnego:

Spending on tertiary education Private / Public, % of education spending, 1995 – 2016

Location	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Private												
Czech Republic	28.45	14.57	18.80	20.88	20.08	21.18	18.94	17.80	19.31	19.94	19.91	x
Germany	x	x	13.08	13.28	x	13.39	13.16	13.88	14.03	13.96	15.29	x
Poland	0.00	33.42	26.02	28.45	29.95	27.63	23.59	21.52	18.97	17.89	16.18	x
Russia	x	x	x	35.72	35.39	37.81	37.29	36.32	34.82	33.62	34.95	x
Slovak Republic	4.60	8.75	22.65	26.94	29.96	29.81	23.10	25.71	24.00	22.42	19.78	x
Public												
Czech Republic	71.55	85.43	81.20	79.12	79.92	78.82	81.06	67.99	64.73	63.82	65.38	x
Germany	x	x	85.47	85.09	x	84.64	85.14	84.13	83.73	84.14	82.72	x
Poland	100.00	66.58	73.98	70.58	69.02	69.24	72.77	74.43	77.86	78.72	79.10	x
Russia	x	x	x	64.28	64.61	62.19	62.71	63.19	64.51	65.52	63.90	x
Slovak Republic	95.40	91.25	77.35	73.06	70.04	70.19	76.90	72.47	73.96	75.54	78.74	x

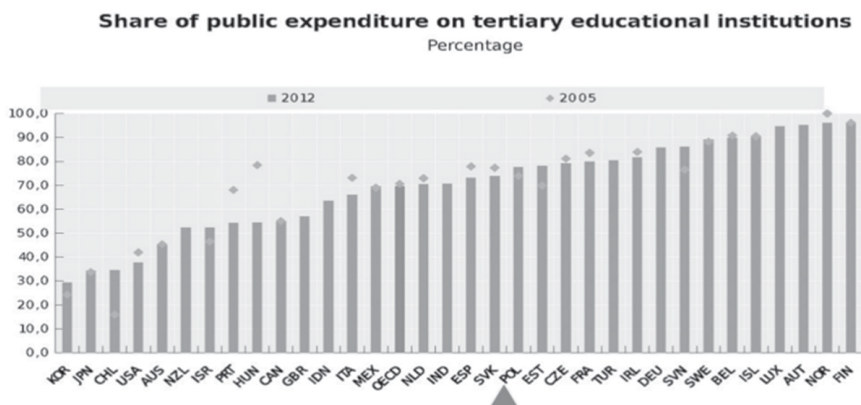
-- Not available; | Break in series; e Estimated value; f Forecast value; x Not applicable; p Provisional data; \$ Strike; - Nil

(https://www.oecd-ilibrary.org/education/spending-on-tertiary-education/indicator/english_a3523185-en).

Tę tendencję delikatnie wzrostową – w latach 2005 – 2012 - obrazuje poniższy wykres:

OECD Factbook 2015-2016 - © OECD 2016
Education, Resource Share of public expenditure on tertiary institutions
Version 2 - Last updated: 08-Apr-2016
Disclaimer: <http://oe.cd/disclaimer>

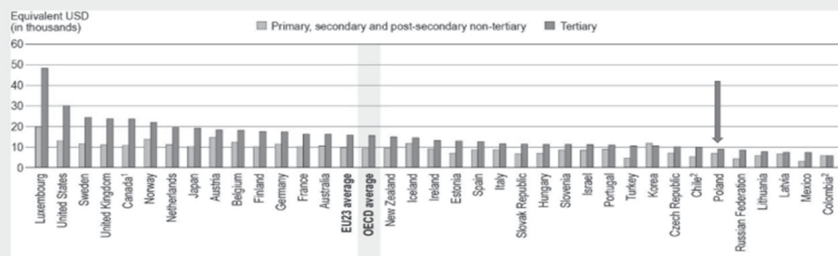

https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-factbook-2015-2016/share-of-public-expenditure-on-tertiary-institutions_factbook-2015-graph157-en#page1

Poziom finansowania budżetowego szkolnictwa wyższego w przeliczeniu na 1 studenta, jak pokazuje poniższy wykres, też jest wyraźnie niższy od innych krajów EU i nasze wydatki, niecałe 9 tys. USD, są poniżej średniej dla EU, która wynosi prawie 16 tys. USD (jest to o tyle ważne, iż zdarza się czasami słyszeć, iż wydatki budżetowe na szkolnictwo wyższe w Polsce są w okolicach średniej EU – jak widać z obu tych wykresów i następnych, twierdzenia te są tylko częściowo prawdziwe: tak, jeśli chodzi o % PKB, nie, jeśli chodzi o nakłady na 1 studenta). Por. też:

Figure C1.1. Total expenditure on educational institutions per full-time equivalent student, by level of education (2016)

In equivalent USD converted using PPPs

1 Primary education includes pre-primary programmes. Post-secondary non-tertiary figures are treated as negligible.

2 Year of reference 2017.

Countries are ranked in descending order of the total expenditure per student on tertiary education.

Source: OECD/IUIS/Eurostat (2019), Table C1.1. See Source section for more information and Annex 3 for notes (<https://doi.org/10.1787/1f8d7880d4en>).

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933978797>

Education at a Glance, OECD Indicators, 2019: What is the total public spending on education?, p. 264

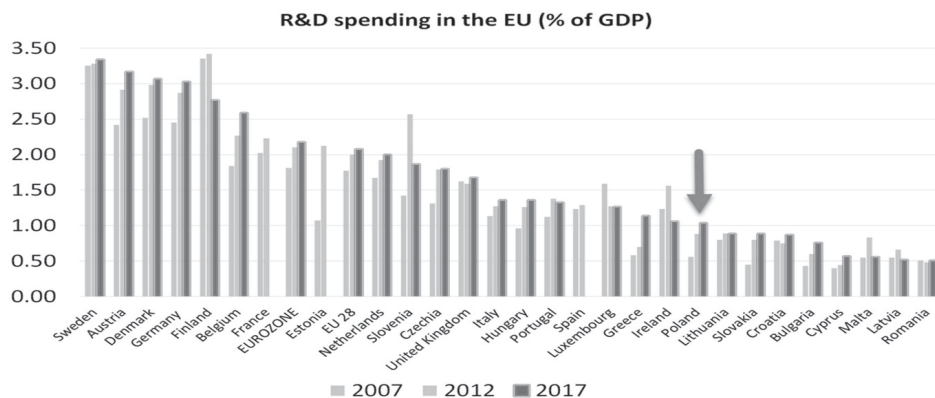
Szczegóły poziomu finansowania publicznego szkolnictwa wyższego w przeliczeniu na 1 studenta w Polsce w stosunku do średniej EU i krajów OECD w 2016 r. pokazane są poniżej, w dolnej części tabeli: Polska – niecałe 9 tys. USD, średnia w krajach OECD – trochę ponad 15,5 tys. USD a średnia w krajach EU – prawie 16 tys. USD:

Source	Main topics in <i>Education at a Glance</i>	Poland		OECD average		EU23 average	
Social outcomes and adult learning							
Participation in formal and/or non-formal education, by educational attainment³							
2016							
Table A7.1	Below upper secondary	5%		n.a.		26%	
	Upper secondary or post-secondary non-tertiary	17%		n.a.		44%	
	Tertiary	48%		n.a.		66%	
Participation in cultural or sporting activities in the last 12 months, by educational attainment⁴							
2015							
Table A6.1	Below upper secondary	24%		n.a.		56%	
	Upper secondary or post-secondary non-tertiary	53%		n.a.		77%	
	Tertiary	89%		n.a.		92%	
Financial resources invested in education							
Total expenditure on educational institutions, by level of education²							
2016							
		USD/student	% GDP	USD/student	% GDP	USD/student	% GDP
Table C1.1 and C2.1	Primary	USD 6 808	1.6%	USD 8 470	1.5%	USD 8 548	1.3%
	Lower secondary	USD 7 136	0.7%	USD 9 884	0.9%	USD 10 302	0.9%
	Upper secondary	USD 7 114	0.8%	USD 10 368	1.1%	USD 10 308	1.0%
	Tertiary (including R&D)	USD 8 977	1.2%	USD 15 556	1.5%	USD 15 863	1.2%
Share of expenditure on educational institutions, by final source of funds							
2016							
		Public	Private	Public	Private	Public	Private
Table C3.1	Primary, secondary and post-secondary non-tertiary	91%	8%	90%	10%	92%	8%
	Tertiary (including R&D)	79%	18%	66%	32%	73%	24%
Total public expenditure on primary to tertiary education							
2016							
Table C4.1	As a percentage of total government expenditure	9.7%		10.8%		9.6%	

(<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/6b9e8f0a-en.pdf?expires=1571780606&id=id&accname=guest&checksum=5100E79399F460F1F923230EE61145BC>, dostęp: 24.10.2019).

Jeśli chodzi o poziom finansowania nauki (badań i rozwoju) w Polsce w perspektywie międzynarodowej to wygląda on jeszcze gorzej niż poziom finansowania szkolnictwa wyższego. Przyjrzyjmy się danym.

Biorąc pod uwagę kraje EU-28, Polska znajduje się na 23 miejscu na 28 krajów jeśli chodzi o poziom finansowania badań naukowych, jak widać na załączonym wykresie (<https://sciencebusiness.net/news-byte/overall-eu-rd-spending-continues-rise-despite-falling-public-investment>, dostęp: 24.10.2019):

Szczegóły finansowania nauki krajów UE w porównaniu do Polski od 2012 r. do 2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Gross domestic expenditure on research and development (R&D) [TIPSST10]						
Source of data: Eurostat						
Table						
TIME	2012	2013	2014	2015	2016	2017
GEO						
Belgium	2.27	2.33	2.39	2.46	2.55 (e)	2.58 (p)
Bulgaria	0.6	0.64	0.79	0.96	0.78	0.75
Czechia	1.78	1.9	1.97	1.93	1.68	1.79
Denmark	2.98	2.97	2.91	3.06	3.1	3.05 (e)
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	2.87	2.82	2.87	2.91	2.92	3.02 (e)
Estonia	2.12	1.72	1.43	1.47	1.25	1.29
Ireland	1.56 (e)	1.56 (e)	1.5 (e)	1.19	1.19	1.08
Greece	0.7	0.81	0.83	0.96	0.99	1.13 (p)
Spain	1.29	1.27	1.24	1.22	1.19	1.2 (p)
France	2.23	2.24	2.23	2.27 (p)	2.25 (p)	2.19 (p)
Croatia	0.75	0.81	0.78	0.84	0.86	0.86
Italy	1.27	1.31	1.34 (e)	1.34	1.37 (p)	1.35 (p)
Cyprus	0.44	0.48	0.51	0.48	0.53	0.56 (p)
Latvia	0.66	0.61	0.69	0.63	0.44	0.51
Lithuania	0.89	0.95	1.03	1.04	0.84	0.89
Luxembourg	1.27 (s)	1.3	1.26	1.28	1.3	1.26 (p)
Hungary	1.26	1.39	1.35	1.36	1.2	1.35
Malta	0.83	0.77	0.71	0.74	0.57	0.54
Netherlands	1.92 (s)	1.93	1.98	1.98	2	1.99 (p)
Austria	2.91 (e)	2.95	3.08 (e)	3.05	3.13 (e)	3.16 (p)
Poland	0.88	0.87	0.94	1	0.96	1.03
Portugal	1.38	1.33	1.29	1.24	1.28	1.33
Romania	0.48	0.39	0.38	0.49	0.48	0.5
Slovenia	2.57	2.58	2.37	2.2	2.01	1.88 (p)
Slovakia	0.8	0.82	0.88	1.17	0.79	0.88

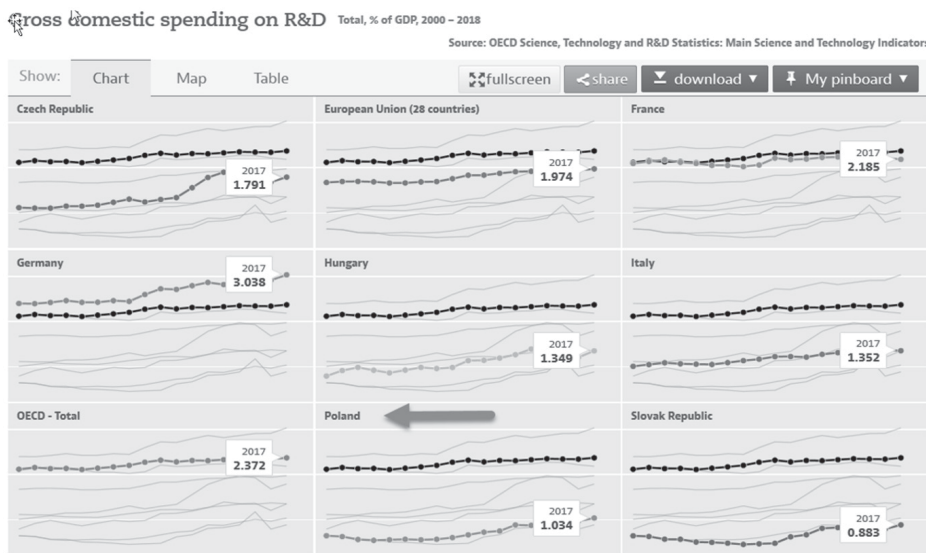
(<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tipsst10/default/table?lang=en>, dostęp: 24. 10.2019).

Wcześniejsze dane porównawcze, z lat 2005 i 2016, z dramatycznym ogólnym finansowaniem nauki w r. 2005 na poziomie 0,55% PKB, zawarte są w poniższym zestawieniu:

Research and development expenditure, 2006 and 2016				
	R&D intensity (R&D expenditure as % of GDP)		R&D expenditure (in millions of euro)	
	2006	2016	2006	2016
EU	1.76	2.03	216 330	302 220
Belgium	1.81	2.49	5 927	10 518
Bulgaria	0.45	0.78	121	375
Czech Republic	1.23	1.68	1 527	2 963
Denmark	2.40	2.87	5 420	7 967
Germany	2.46	2.94	58 779	92 419
Estonia	1.12	1.28	151	270
Ireland	1.20	1.18	2 217	3 243
Greece	0.56	0.99	1 223	1 733
Spain	1.17	1.19	11 815	13 307
France*	2.05	2.22	37 904	48 643
Croatia	0.74	0.84	298	388
Italy	1.09	1.29	16 831	21 611
Cyprus	0.38	0.50	62	91
Latvia	0.65	0.44	112	110
Lithuania	0.79	0.74	191	286
Luxembourg	1.67	1.24	564	659
Hungary	0.98	1.21	900	1 372
Malta	0.58	0.61	31	61
Netherlands	1.76	2.03	10 175	14 281
Austria	2.36	3.09	6 319	10 906
Poland	0.55	0.97	1 513	4 112

(<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8493770/9-01122017-AP-EN.pdf/94cc03d5-693b-4c1d-b5ca-8d32703591e7>, dostęp: 24.10.2019) (Por. też dane OECD: <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>, dostęp: 24.10.2019).

Zbiorną tendencję, mniej wyspecyfikowaną poszczególnymi wartościami w danym roku, finansowania nauki w wybranych krajach UE, obejmującą największy zakres czasowy, od r. 2000 do 2018, przedstawiają poniższe zestawienia zaczerpnięte z baz danych OECD (<https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.htm>, dostęp: 23.10.2019):

Poziom finansowania badań naukowych można rozpatrywać z wielu różnych punktów widzenia, jako % PKB przeznaczony na naukę, jako % PKB finansowania, odrębnie, publicznego i odrębnie prywatnego (biznesowego, przemysłowego, etc.), ale także jako wysokość nakładów w wartościach absolutnych przypadających na 1 mieszkańca danego kraju, bierze się także pod uwagę liczbę pracowników naukowych przypadających na 1000 lub milion mieszkańców, czy też ich % wszystkich aktywnych i/lub zatrudnionych w danym czasie w danym kraju.

Poniższa tabela przedstawia wszystkie te dane w odniesieniu do Polski, a następane tabele i wykresy porównują je z danymi z innych krajów.

Zanim przejdziemy jednak do tej analizy, jedna uwaga się narzuca w odniesieniu do wysokości nakładów na badania i rozwój podanej w tym opracowaniu GUS i podana kwota w wysokości 20,5 mld zł nakładów na badania i rozwój w r. 2017 wymaga komentarza.

Ustawa budżetowa na rok 2017 z 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108) dla działu 730 – Nauka określiła kwotę w wysokości 7 146 710 tys. zł, z czego wykorzystane zostało 6 751 209 tys. zł, czyli wykorzystane zostało niecałe 95% planowanych środków (*Sprawozdanie z realizacji zadań i budżetu w 2017 r. w zakresie NAUKI oraz realizacji budżetu w części 28 – NAUKA*, MNiSzW, Warszawa, 2018, s. 11).

Łączne wykonanie wydatków w części 28 – Nauka w roku 2017 wyniosło – 7 000 506 tys. zł, z czego wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 1 128 802 tys. zł.

„Największą wartością nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową charakteryzował się sektor przedsiębiorstw, który na prowadzone prace B+R wydał

13,3 mln zł. Nakłady wewnętrzne na badania naukowe i prace rozwojowe tego sektora stanowiły 64,5% nakładów krajowych brutto na działalność B+R i wzrosły w porównaniu z 2016 r. o 12,6%. Wskaźnik intensywności prac B+R w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 0,67% i wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 0,04 p. proc.” (*Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r.*, GUS, 2017, p. 16).

Jeśli sektor przedsiębiorstw wydał 13,3 mld zł (nie: mln, jak podano wyżej) i % nakładów sektora przedsiębiorstw wyniósł 64,5%, to znaczy, że nakłady budżetowe wyniosły 35,5% tej kwoty i stanowiły ok 7,3 mld zł. Cieszy bardzo dynamiczny wzrost nakładów sektora przedsiębiorstw na B+R, ale, pomijając ok. 300 mln zł różnicy w kalkulacjach (7 mld zł vs 7,3 mld zł), to to, co jest niepokojące, to znaczący spadek udziału środków budżetowych w finansowaniu badań naukowych do 35,5% tej kwoty. Tym bardziej, że 16% (1,13 mld zł vs 7 mld zł) z puli środków budżetowych krajowych pochodzi ze źródeł unijnych. Zatem realnie, ze środków rzeczywiście krajowych polskich, finansowaliśmy naukę tylko w ok 0,3% PKB. Oczywiście, świetnie, że środki europejskie są w naszej dyspozycji i mogą wspomagać finansowanie badań naukowych w naszym kraju, i bez wątpienia wszyscy staramy się je jak najlepiej wykorzystywać. Ale mamy także świadomość, że środki europejskie, jak wiadomo, mają uzupełniać środki krajowe, a nie je zastępować. Ten element finansowania nauki, w obu tych aspektach, musi być brany pod uwagę przy ocenie poziomu dotychczasowego finansowania i jego planowania w perspektywie wieloletniej z uwzględnieniem zmieniających się priorytetów finansowania UE. Tendencja zmniejszania udziału środków europejskich w finansowaniu B+R stopniowo następuje w Polsce od 2013 r.

Wskaźniki nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową
Indicators on expenditures on research and experimental development

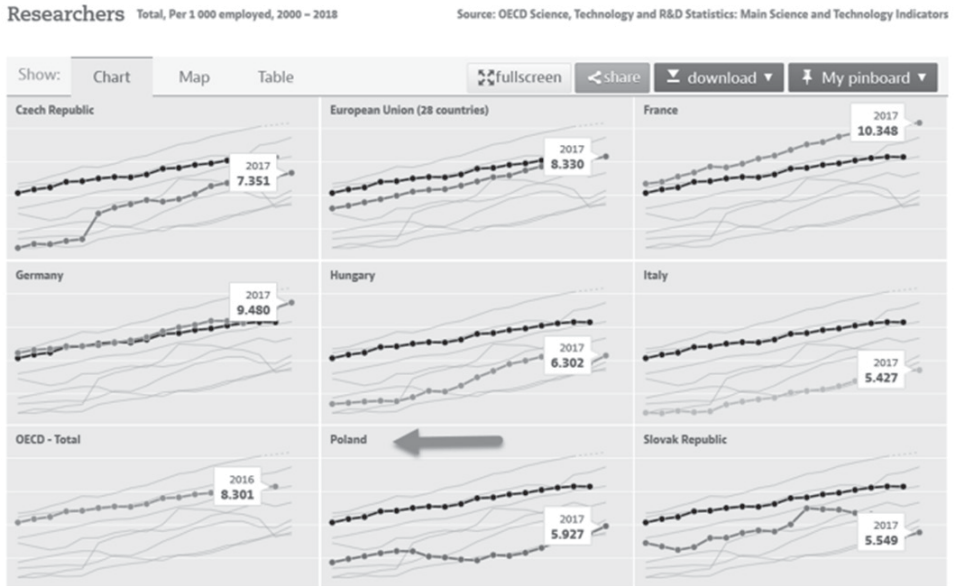
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Nakłady krajowe brutto na działalność B+R (GERD) w mln zł (ceny bieżące) Gross domestic expenditure on R&D (GERD) in mln zł (current prices)	14424	16168	18061	17943	20578
Relacja nakładów krajowych brutto na działalność B+R (GERD) do PKB w % Ratio of GERD to GDP in %	0,87	0,94	1,00	0,97	1,03
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca w zł GERD per capita in zł	375	420	470	467	536
Liczba podmiotów w działalności B+R Number of entities in R&D	3122	3474	4427	4871	5102
Pracujący ^a w B+R na 1000 aktywnych zawodowo ^b Persons employed in R&D ^a per 1000 active population ^b	5,4	6,0	6,3	6,5	7,0
Pracujący ^a w B+R na 1000 pracujących ^c Persons employed in R&D ^a per 1000 persons employed ^c	6,0	6,5	6,8	6,9	7,4
Pracownicy naukowo-badawczy ^a na 1000 aktywnych zawodowo ^b Researchers ^a per 1000 active population ^b	4,1	4,5	4,8	5,1	5,6
Pracownicy naukowo-badawczy ^a na 1000 pracujących ^c Researchers ^a per 1000 persons employed ^c	4,6	5,0	5,1	5,4	5,9

^a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). W latach 2013–2015 – zatrudnieni. ^b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne. ^c Pracujący – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności – dane średnioroczne.

^a In full-time equivalents (FTE). In the years 2013–2015 – employees. ^b Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. ^c Persons employed – based on the Labour Force Survey (LFS) – average annual data.

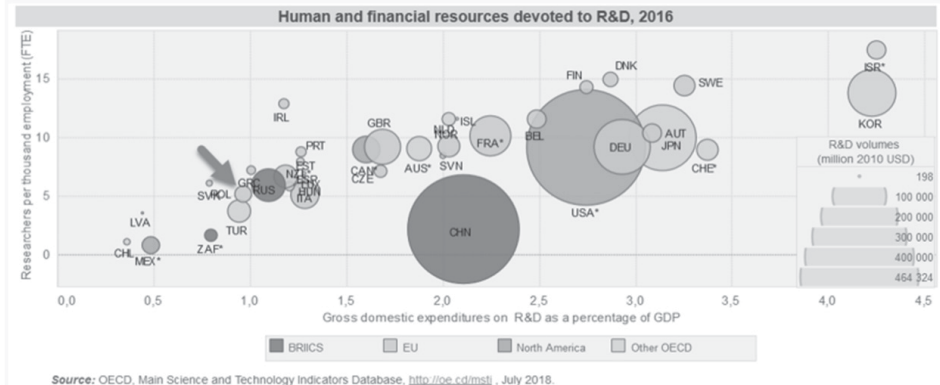
(*Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r.*, GUS, 2017, p. 16).

Por. też odpowiednie dane z innych krajów:

Data sources

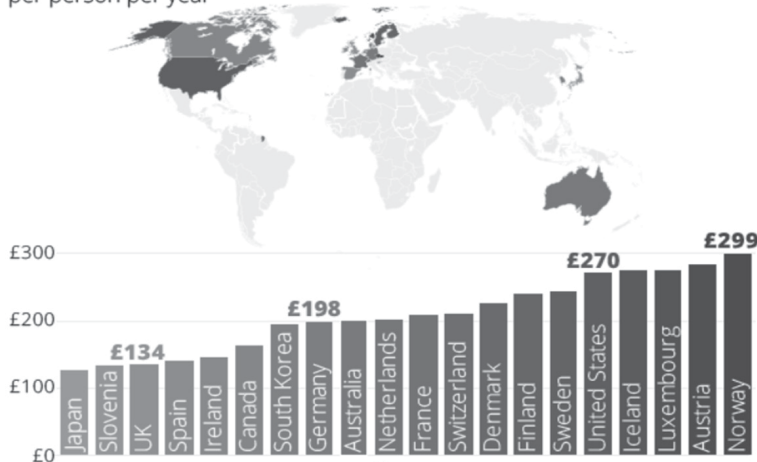
RDS is based on the data reported to OECD and Eurostat in the framework of the **joint OECD/Eurostat international data collection on resources devoted to R&D**.

<http://www.oecd.org/innovation/imo/researchanddevelopmentstatisticsrds.htm>, dostęp: 23.10.2019

Government research and development spending: top 20 countries per person per year

(<https://scienceogram.org/in-depth/international-comparisons/>, dostęp: 24.10.2019).

W kolejnej tabeli przedstawione są wskaźniki kapitału z zagranicy w finansowaniu badań naukowych i prac rozwojowych.

Ważna tendencja, która się zarysowuje – sygnalizowana już powyżej – to malejący udział środków zagranicznych w finansowaniu badań naukowych i rozwojowych w perspektywie lat 2013 – 2017: udział środków z zagranicy spadł z 13,1% w r. 2013 do 6% w r. 2017.

Wskaźniki kapitału z zagranicy w finansowaniu badań naukowych i prac rozwojowych

Indicators on foreign capital participation in funding research development

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R finansowane z zagranicy w mln zł Gross domestic expenditures on R&D financed from abroad in mln zł	1892,1	2160,7	3023,8	981,1	1225,1
Udział środków z zagranicy w nakładach na działalność B+R ogółem w % Foreign funds as the share of GERD in %	13,1	13,4	16,7	5,5	6,0
Liczba podmiotów finansujących prowadzenie działalności B+R ze środków zagranicznych Number entities financing R&D from foreign funds	710	779	805	826	714
Środki z Komisji Europejskiej w mln zł European Commission funds in mln zł	1481,1	1785,7	2629,8	510,2	623,4
Udział środków z Komisji Europejskiej w nakładach krajowych brutto na działalność B+R w % European Commission funds as the share of GERD in %	10,3	11,0	14,6	2,8	3,0
Liczba podmiotów w działalności B+R korzystających ze środków Komisji Europejskiej Number of entities in R&D using European Commission funds	607	661	678	333	559
Odsetek podmiotów korzystających ze środków Komisji Europejskiej w podmiotach w działalności B+R Entities using European Commission funds as the share of entities in R&D	19,4	19,0	15,3	6,8	11,0

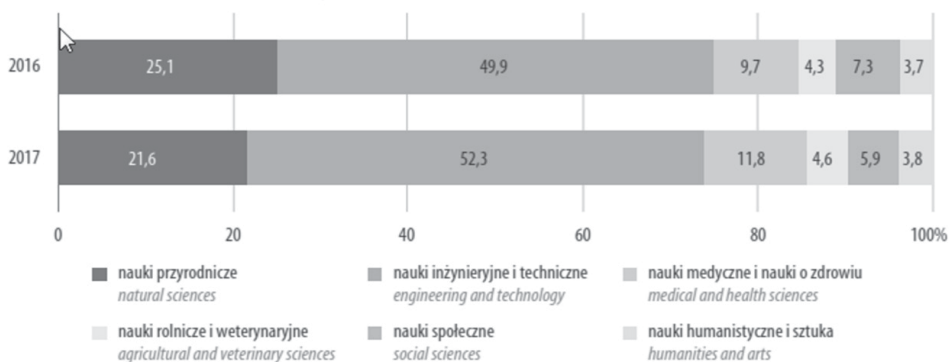
(Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r., GUS, 2017, p. 17).

Podobnie spada udział środków Komisji Europejskiej w finansowaniu badań naukowych i rozwojowych, który spadł z poziomu 10,3% w r. 2013 do 3% w r. 2017 (wymagałoby doprecyzowania ze strony GUS które to są dokładnie środki i jak są klasyfikowane, bo widzieliśmy przed chwilą, że, zgodnie z informacjami zawartymi w *Sprawozdaniu MNiSzW* za r. 2017, wydatki z budżetu środków europejskich stanowiły ok. 6% całego budżetu na badania i rozwój w 2017 r.).

Kolejna tabela przedstawia repartycję wewnętrzną finansowania badań i rozwoju z rozbićciem na poszczególne dziedziny wiedzy:

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według dziedzin B+R

Intramural expenditures on R&D by fields of R&D

(*Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r.*, GUS, 2017, p. 17).

Interesujące jest też zestawienie na następnej stronie pokazujące ile środków uczelnie ogółem, a także poszczególne ich typy, uzyskują z różnych źródeł przychodów z działalności badawczej: w r. 2017 prawie 37% pochodziło z dotacji na finansowanie działalności statutowej, ok. 14% stanowiły granty z NCBiR, 23% z NCN, ok. 12% ze sprzedaży prac i usług badawczo-rozwojowych, 8% ze środków na finansowanie współpracy z zagranicą a 4% z realizacji programów ministerialnych.

W chwili pisania tego tekstu nie są jeszcze dostępne dane dotyczące wykonania budżetu na szkolnictwo wyższe i naukę w r. 2019 i planów na r. 2020.

Znamy tylko założenia, jakie przyświecały uchwalaniu budżetu na r. 2019, które zostały przyjęte rok temu.

Na szkolnictwo wyższe miało być przeznaczony 18 mld zł, co stanowi wzrost nominalny kwotowy o prawie 1,5 mld zł i wzrost nominalny procentowy 9 % w relacji do nakładów w 2018 r.

Jeśli chodzi o badania naukowe i rozwój, planowano finansowanie na poziomie 9,8 mld zł, z czego z budżet państwa: 8 mld zł, a z budżetu środków europejskich: 1,8 mld zł, co stanowi wzrost nominalny kwotowy o 602 mln zł, i wzrost nominalny procentowy 6,5% w relacji do nakładów w 2018 r.

Tablica 7(68). Przychody z działalności badawczej szkół wyższych według źródeł finansowania w 2017 r.
 Table 7(68). Revenue from research activity of higher education institutions by source of financing in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which					
		dotacje z budżetu państwa na finansowanie działalności statutowej grants from the state budget from financing statutory activity	środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju funds for projects financed by the National Centre for Research and Development	środki na realizację projektów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki funds for projects financed by the National Science Centre	środki na finansowanie współpracy naukowej z zagranicą funds for international science cooperation	sprzedaż pozostałych prac i usług badawczych i rozwojowych sale of other experimental research and development services	środki na realizację programów lub przedsięwzięć określanych przez ministra funds for projects and programmes defined by the Minister
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN PLN THOUSANDS							
OGÓŁEM TOTAL	2938435,3	1071094,8	386709,9	674216,2	231026,8	365408,5	106368,4
Wyższe szkoły publiczne Public higher education institutions	2870706,5	1048219,1	382434,9	661127,6	227825	354404,1	102976,9
Uniwersytety Universities	1234973,0	529135,7	57107,6	416827,2	90739,2	59405,6	65221,0
Wyższe szkoły techniczne Higher schools of technology	947714,4	261395,7	207642,5	131403,6	88861,0	195517,2	25281,1
Wyższe szkoły rolnicze Higher schools of agriculture	180835,5	57972,0	25561,3	26244,7	17296,7	37142,5	3090,3
Wyższe szkoły ekonomiczne Higher schools of economics	34609,8	16005,8	738,7	8684,1	3727,8	2495,9	23,5
Wyższe szkoły pedagogiczne Higher schools of pedagogy	16725,8	11273,4	–	3560,5	515,0	130,1	361,1
Uniwersytety medyczne Medical universities	315579,7	122639,4	39746,9	65786,4	18430,3	45387,6	5430,1
Akademie wychowania fizycznego Higher schools of sport	16049,7	5706,1	2444,3	2506,7	2878,7	153,6	2035,9
Wyższe szkoły artystyczne Higher schools of arts	27162,1	23539,0	468,2	554,9	395,6	119,0	465,6
Pozostałe szkoły wyższe Other higher education institutions	1667,3	1220,6	–	300,4	–	5,8	–

Szkoły wyższe i ich finanse, GUS, 2017, s. 259

NCBiR miało otrzymać finansowanie w wysokości prawie 3,3 mld zł, z czego 2,15 mld zł z budżetu środków europejskich, natomiast NCN miał otrzymać dofinansowanie w wysokości prawie 1,3 mld zł.

W trakcie przygotowywania projektu budżetu państwa na r. 2020 sporządzony został *Plan Konwergencji*, który zakładał zamrożenie wszystkich wydatków sektorowych, w tym

tych związanych z realizacją celów określonych w nowej Ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, w szczególności kolejnej transzy podwyżek płac nauczycieli akademickich, finansowania inicjatywy doskonałości, szkół doktorskich i stypendiów doktoranckich.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wystosowały apele do Parlamentu i Rządu RP, wskazując na zagrożenia dla reformowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce, oraz zagrożenie dla wykonania *Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju* i złamania umowy społecznej zawartej ze środowiskiem akademickim (cf. <http://www.rgnisw.nauka.gov.pl/inne-dokumenty/apel-rady-glownej-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-do-parlamentu-i-rzadu-rzeczpospolitej-polskiej-z-dnia-9-maja-2019-r.html>, https://www.krasp.org.pl/pl/Aktualnosci/?id=20742/Apel_Konferencji_Rektorow_Akademickich_Szkol_Polskich_do_Parlamentu_i_Rzadu_Rzeczypospolitej_Polskiej, dostęp: 24.10.2019).

Horyzont 2020, zależności między finansowaniem a jakością i widzialnością działalności naukowej oraz między finansowaniem budżetowym a prywatnym (biznesowym przemysłowym, etc.) badań naukowych i rozwoju.

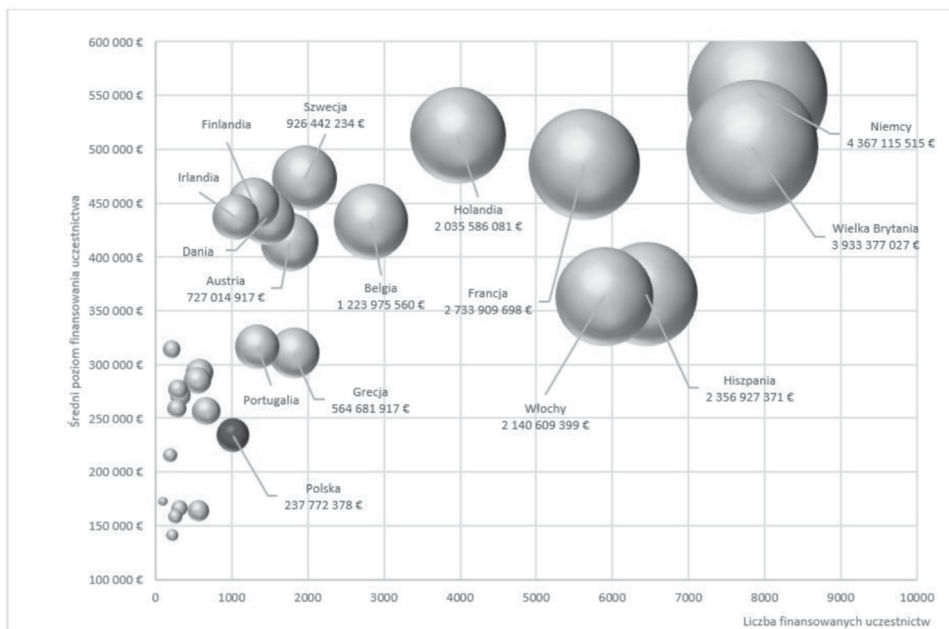
Jest oczywiste, że, poza środkami, w tym konkursowymi, finansującymi badania naukowe i rozwój, które dostępne są w kraju jest też cała gama programów międzynarodowych, które pozwalają sfinansować projekty badawcze i rozwojowe.

W pierwszej kolejności Program Ramowy *Horyzont 2020* wraz z grantami *European Research Council*. Kolejna edycja programu ramowego – *Horizon Europe* – ma mieć budżet, aktualnie dyskutowany w Parlamencie Europejskim i Komisji Europejskiej, rzędu 120 mld euro. Zdecydowanie powinniśmy wykorzystać możliwości, które te programy stwarzają.

Ostatnimi laty nasz udział w H2020 był nikły i uzyskane środki nie pozwalały nawet na zrekompensowanie składki, jaką Polska płaci do unijnego budżetu na ten cel. Powody tej sytuacji są złożone, i choć związane także wynikowo z bardzo niskim poziomem finansowania badań naukowych w Polsce, to nie jest to jednak jedyna przyczyna naszych dotychczasowych niepowodzeń. Swoją rolę odgrywają także dotychczasowe zasady oceny parametrycznej jednostek naukowych, ze zbyt małą wagą przypisywaną uzyskaniu grantów z Horyzontu 2020 czy ERC, podobnie jak i w przypadku ewaluacji indywidualnej działalności naukowej badacza, za niskie wynagrodzenia członków polskich zespołów badawczych, etc. i kwestia ta zasługuje na odrębną analizę (por. też bardzo dobre opracowania np. ECORYS, *Raport końcowy. Analiza wykorzystania przez polskich beneficjentów środków w ramach programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską: Horyzont 2020*, s. 23).

Jeśli chodzi o udział w finansowaniu i wartość finansowania, liczbę uczestnictw, Polska zajmuje 15 miejsce, jeśli chodzi o średnie finansowanie uczestnictwa - na pozycji 23; najgorzej natomiast Polska się sytuuje jeśli wziąć pod uwagę finansowanie projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (6,26 euro!) - jesteśmy na 27 miejscu, za nami tylko Rumunia.

Poniżej skrókowa prezentacja sytuacji dotychczasowej:

(ECORYS, *Raport końcowy. Analiza wykorzystania przez polskich beneficjentów środków w ramach programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską: Horyzont 2020*, s. 23.

Rysunek 2. Udział Polski w budżecie H2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pierwotnych pozyskanych z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE.

(ECORYS, *Raport końcowy. Analiza wykorzystania przez polskich beneficjentów środków w ramach programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską: Horyzont 2020*, s. 24.

Z wyników ostatnich konkursów, podanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy, możemy już być zdecydowanie bardziej zadowoleni, i miejmy nadzieję, że jest to początek trwałej, wzrostowej, tendencji, wzmacnianej odpowiednimi zmianami i eliminacjami wspomnianych barier i tych, o których pisze Raport ECORYS, większego udziału polskich naukowców w H2020 i jego następcy, *Horizon Europe*. Na przestrzeni 1 roku: czerwiec 2018 – czerwiec 2019, KPK odnotował wzrost uczestnictwa polskich zespołów we wnioskach o prawie 33%, liczby uczestnictw w projektach w porównywalnym stopniu: prawie 35%, bardzo ważny jest też wzrost liczby koordynacji o prawie 28% i uzyskane finansowanie, które zwiększyło się o 40%:

Uczestnictwo polskich uczelni w H2020 (na podstawie danych z bazy eCORDA)*

Dane 2018-2019 r.	Liczba konkursów	Liczba uczestnictw we wnioskach	Wzrost	Liczba uczestnictw w projektach	Wzrost	Liczba koordynacji	Wzrost	Uzyskane dofinansowanie netto KE [mln €]	Wzrost
styczeń '18	432	2 896		370		40		74,03	
czerwiec '18	520	3 124	7,9%	400	8,1%	47	17,5%	81,81	10,5%
listopad '18	586	3 537	13,2%	472	18,0%	54	14,9%	99,34	21,4%
czerwiec '19	711	4 144	17,2%	539	14,2%	60	11,1%	114,59	15,4%
Wzrost w okresie od czerwca '18 do czerwca '19		Liczba uczestnictw we wnioskach	32,7%	Liczba uczestnictw w projektach	34,8%	Liczba koordynacji	27,7%	Uzyskane dofinansowanie netto KE [mln €]	40,1%

* po korekcie rzeczywistego typu organizacji (wg wykazu OPI) w porównaniu do deklarowanego w bazach eCORDA; uzyskane dofinansowanie dotyczy podpisanych umów grantowych lub umów w trakcie przygotowywania

(za przekazaną KRASP prezentacją dyrektora KPK, dr. Z. Krasieńskiego).

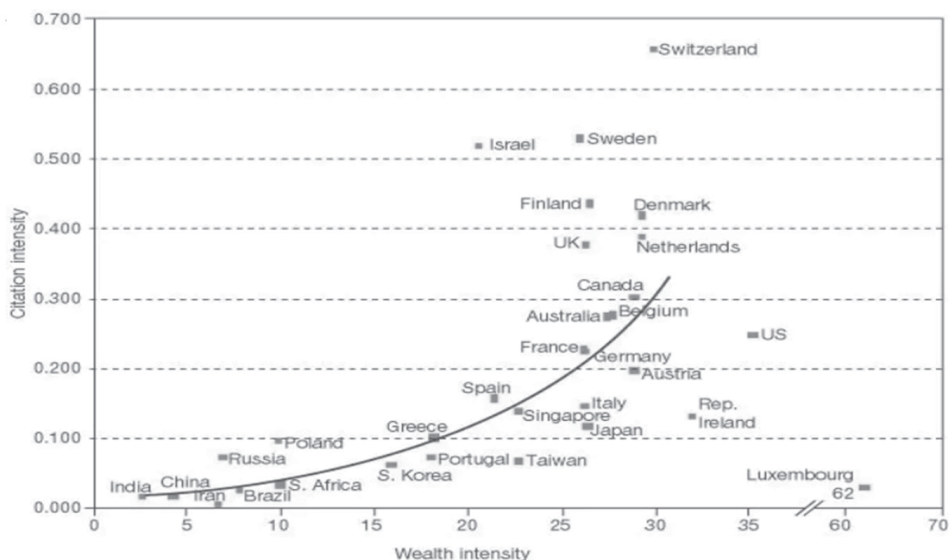
W dyskusjach na temat potrzeby zwiększenia finansowania zderzają się dwie główne tendencje: jedna, która wskazuje na to, że jesteśmy bardzo niedofinansowani jeśli chodzi badania naukowe i rozwój oraz szkolnictwo wyższe, i należy zdecydowanie zwiększyć ich finansowanie, i druga tendencja, według której, generalnie, poziom finansowania badań i rozwoju nie jest najgorszy, absorpcja środków, które są już do dyspozycji naukowców, nie jest wystarczająca, zatem wzrost finansowania nie jest warunkiem niezbędnym wzrostu jakości i widzialności badań naukowych i rozwoju kraju.

Poniżej przedstawione zostaną dane, które rozwiewają wątpliwości, jeśli jeszcze ktoś by je miał, którą drogę powinniśmy wybrać.

Pokazują one zależność, wykazaną w znanym artykule David A. Kinga (2004), między poziomem zamożności danego kraju, liczonym poziomem dochodu narodowego na 1 mieszkańca a, z jednej strony, liczbą prac cytowanych naukowców z danego kraju, i, z drugiej strony, liczbą cytowań prac naukowców z danego kraju, z zależnością bardzo wyraźną, że im większy poziom zamożności i finansowania badań naukowych tak ze źródeł budżetowych jak i pozabudżetowych, tym większa liczba prac cytowanych i większa liczba cytowań tych prac.

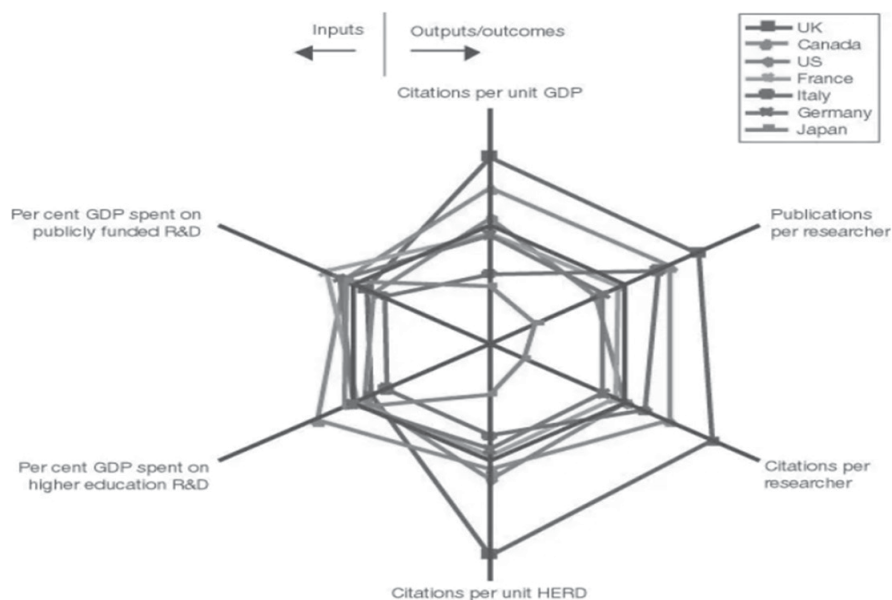
Dochód narodowy na 1 mieszkańca w Polsce, który był w czasie, kiedy D. A. King pisał swój tekst, wynosił ok 9 tys. USD, w 2019 r, wynosi prawie 15,5 tys. USD, i zebranie

uwspółcześnionych danych porównawczych tego typu jest przed nami, by móc przeanalizować aktualny stan tych zależności:

(<https://www.nature.com/articles/430311a/figures/2>, dostep: 24.10.2019).

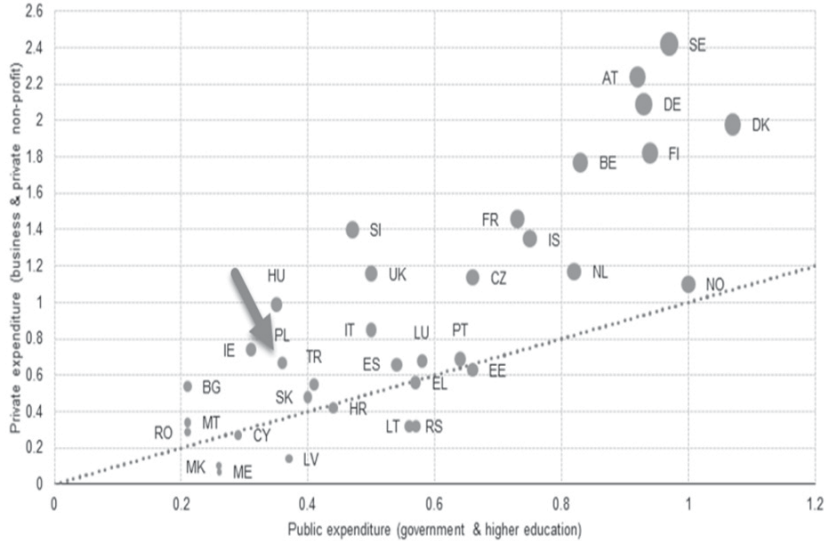
Figure 5: Comparing financial inputs with scientific outputs and outcomes.

(<https://www.nature.com/articles/430311a/figures/5>, dostep: 24.10.2019).

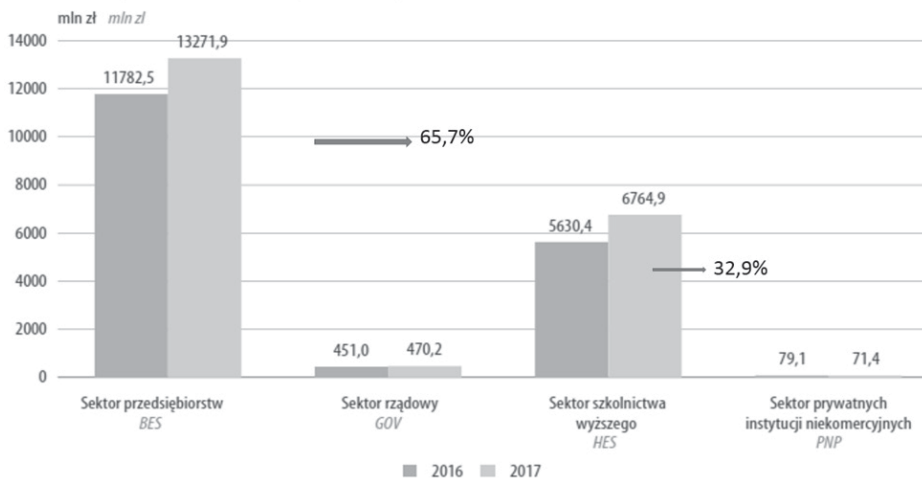
W sposób, wydaje się, już oczywisty jest przyjęte, iż nie ma dobrego rozwoju badań naukowych i rozwojowych bez wzajemnego, wspólnego, wzrostu publicznego, budżetowego ich finansowania, i pozabudżetowego, które mają się wzajemnie uzupełniać i wpływać na ich zwiększanie. Relacje te są przedstawione na poniższym wykresie, pokazującym jak synergia obu tych sposobów finansowania daje efekty w postaci bardzo dobrej jakości badań naukowych i rozwojowych:

Public and private gross domestic expenditure on R&D, by country, 2017
(% of GDP)

([https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Public_and_private_gross_domestic_expenditure_on_R%26D,_by_country,_2017_\(%25_of_GDP\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Public_and_private_gross_domestic_expenditure_on_R%26D,_by_country,_2017_(%25_of_GDP).png), dostęp: 24.10.2019).

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według sektorów wykonawczych
Intramural expenditures on R&D by sectors of performance

(Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r., GUS, 2017, p. 21).

Jak to widzieliśmy i przedstawiamy powyżej w postaci wykresu, w Polsce w r. 2017 finansowanie badań i rozwoju było dokonywane w prawie 66% ze źródeł pozabudżetowych i w prawie 33% ze źródeł budżetowych (z drobnymi odchyleniami jeśli chodzi o tę ostatnią wartość).

Relacje między oboma typami finansowania są dość złożone i od pewnego czasu intensywnie analizowane. O ile generalna zasada wzajemnej synergii jest oczywista, o tyle ich współgra podlega różnym oddziaływaniom, stąd próby określenia praw regulujących ich współdziałanie i te dwa cytaty, które dobrze ilustrują złożoność synergii obu źródeł finansowania badań naukowych i rozwojowych:

„Pierwsze Prawo o finansowaniu cywilnych badań i rozwoju stanowi, że udział procentowy krajowego PKB wzrasta wraz z krajowym PKB na mieszkańca. Drugie Prawo o finansowaniu cywilnych badań i rozwoju stanowi, że finansowanie publiczne i finansowanie prywatne wypierają się wzajemnie. Trzecie Prawo o finansowaniu cywilnych badań i rozwoju stwierdza, że wypieranie publiczne i prywatne nie są równe: środki publiczne wypierają więcej niż same zapewniają” (T. Kealey, 1996, s. 245).

„Aby osiągnąć cele gospodarcze oraz cele w zakresie badań i rozwoju na poziomie krajowym, decydenci polityczni powinni opracować systemową politykę przemysłową, innowacyjną i naukową, która kieruje środki na badania i rozwój do kluczowych gałęzi przemysłu napędzających system gospodarczy, a także do kluczowego sektora szkolnictwa wyższego. W rzeczywistości bowiem wsparcie badań naukowych może również wspierać wydatki przedsiębiorstw na badania i rozwój” (M. Coccia, 2011, s. 10).

Dlatego też bardzo ważnym krokiem w celu ułatwienia funkcjonowania biznesów i przedsiębiorstw w Polsce oraz poprawienia otoczenia prawnego działalności innowacyjnej, co przekłada się na odpowiedni możliwy wzrost finansowania przez nie badań naukowych i rozwoju, było uchwalenie dużej (drugiej) *Ustawy o innowacyjności* (9 listopada 2017 roku).

Dzięki regulacjom w nim zawartym działalność innowacyjna przedsiębiorstw powinna być bardziej ułatwiona niż dotychczas.

Wśród wspomnianych regulacji są m.in. przepisy uchwalające zwiększenie wysokości ulgi podatkowej na działalność badawczo-rozwojową do 100 proc. (150 proc. dla Centrów Badawczo-Rozwojowych), doprecyzowanie i poszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych do ulgi B+R (środki inne niż środki trwałe, inne umowy niż umowa o pracę, formy zatrudnienia), umożliwienie korzystania z ulgi B+R dla przedsiębiorstw działających poza Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi, wydłużenie do 2023 r. wyłączenia tzw. podwójnego opodatkowania spółek kapitałowych i spółek komandytowo-akcyjnych zaangażowanych w działalność B+R, doprecyzowanie sposobu opodatkowania

pożyczki konwertowanej na akcje lub udziały, co ułatwi finansowanie start-upów, wprowadzenie możliwości korzystania przez PARP i NCBR z instrumentów finansowych oraz udzielania pomocy finansowej o charakterze zwrotnym (np. poręczenia oraz wsparcie kapitałowe), zwiększenie zakresu działania spółek celowych tworzonych przez uczelnie i instytuty naukowe PAN o działalność gospodarczą, umożliwienie tworzenia przez uczelnie i instytuty naukowe PAN spółek do zarządzania infrastrukturą badawczą.

Możliwość m. in. realizacji doktoratów wdrożeniowych we współpracy między przedsiębiorstwem i uczelnią, czy też utworzenie Sieci Badawczej Łukasiewicz, której celem jest prowadzenie badań naukowych i rozwojowych ważnych dla realizacji polityki gospodarczej państwa, tworzą także dodatkowe ramy dla synergii obu sektorów i wzajemnego inicjowania finansowania prac B+R.

Warto także w tym kontekście przytoczyć analizy ekonomicznego wkładu w gospodarkę i rozwój kraju, które zostały zapoczątkowane przez *League of European Research Universities* (<https://www.leru.org/news/the-economic-contribution-of-leru-universities-2016>, dostęp: 24.10.2019) a następnie kontynuowane w różnych krajach przez konferencje rektorów, jak np. w Wielkiej Brytanii (<https://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/reports/Pages/economic-impact-higher-education-institutions-in-england.aspx>, dostęp: 24.10.2019), w Polsce, na zlecenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (Szapiro et al., 2017) i innych krajach.

Oczywiście, i uniwersytety członkowskie LERU oraz pozostałych konferencji rektorskich, jak i całe środowisko akademickie, są świadome tego, że roli uniwersytetów w społeczeństwie nie da się sprowadzić do ich wkładu ekonomicznego w gospodarkę danego kraju.

Byłoby to radykalne uproszczenie roli, jaką uniwersytety pełnią w społeczeństwie i pokazywanie, innych niż czysto ekonomiczne, aspektów działalności uniwersytetów jest niezwykle ważne (por. np. *The Glion Declaration. The university at the Millennium*, 1998; *The Second Glion Declaration. Universities and the Innovative Spirit*, 2009; Chmielecka, 2008; Leja, 2008; Bergan, Damian (eds), 2010; Bok, 2010, 1982; Brzeziński, 2010; Mazza, Bergan, 2010; Weber, Duderstadt (eds), 2012; Winckler, Fieder, 2012; Szostek, 2015; Woźnicki J. (red.), 2019; Banyś W., Ochwat M., 2019 oraz stanowiska na stronach *European University Association* oraz konferencji rektorów Francji, Niemiec i Polski).

Niemniej jednak ze względu na różne presje typu ekonomicznego na uniwersytety, rosnącą potrzebę, z różnych powodów, wykazywania także i ekonomicznego wpływu szkolnictwa wyższego i nauki na rozwój kraju, takie analizy zostały zainicjowane przez LERU w 2015 r. i dokonane na jej zamówienie przez BiGGAR Economics, Midlothian Innovation Centre, firmę audytorską ze Szkocji.

Raport BiGGAR był skoncentrowany na ilościowym określeniu wartości ekonomicznej generowanej przez uniwersytety LERU. Dla obliczenia tej wartości zastosowano dwie powszechnie przyjęte miary wpływu ekonomicznego: miejsc pracy i wartości dodanej brutto (*Gross Value Added* (GVA), która jest miarą wartości ekonomicznej towarów i usług wyprodukowanych na danym obszarze wyrażoną poprzez wartość produkcji pomniejszoną o wartość nakładów pośrednich). Rokiem wyjściowym dla tamtych analiz był rok 2014.

W celu określenia wartości ekonomicznej uniwersytetów zrzeszonych w LERU uwzględnione zostały działania podejmowane przez uniwersytety LERU i zidentyfikowane zostały te, które mogą dawać tak rozumianą wartość ekonomiczną. Określonych zostało w ten sposób 18 źródeł oddziaływania uniwersytetów, które zostały podzielone na 5 klas:

wkład zasadniczy (m. in. efekty bezpośrednie, efekty dla dostawców, wydatki na personel i wydatki kapitałowe); wkład studencki (m. in. wydatków studentów, ich pracy, wolontariatu); transfer wiedzy (m. in. przedsiębiorczość i innowacje, współpraca uniwersytetów LERU z biznesem); wkład „turystyczny” (generowany przez mobilność pracowników i studentów oraz uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach organizowanych na uniwersytetach LERU); wzrost wydajności absolwentów w ciągu całego życia (dzięki kształceniu w różnych postaciach prowadzonym przez każdą z instytucji, tzw. „premia absolwencka”).

Analiza danych według tego schematu pozwoliła ustalić, iż uniwersytety LERU wniosły w 2014 r. całkowitą wartość gospodarczą w wysokości 71,2 mld EUR w GVA i 900 065 miejsc pracy w całej Europie.

Te wyniki pozwoliły także wykazać, iż za każde 1 EUR wartości dodanej brutto wytworzonej bezpośrednio przez uniwersytety LERU, całkowity wkład w gospodarkę europejską wyniósł prawie 6 EUR. Dodatkowo, w wyniku tych analiz zostało ustalone, iż każde miejsce pracy stworzone bezpośrednio przez uniwersytety LERU generowało lub wspomagało utworzenie także prawie 6 dodatkowych miejsc pracy w gospodarce europejskiej.

Ten imponujący zwrot kapitałowy, 6 z 1 zainwestowanych, jest dodatkowym wystarczającym argumentem, by nasze apele, KRASP i RGNiSzW, o zwiększenie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki traktować nie tylko ideowo, ale też ekonomicznie, bo, jak to często podkreślamy, finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki nie jest kosztem, ale jest, jak widać, także doskonałą inwestycją.

Tego typu badania zostały także przeprowadzone w Polsce, na zamówienie KRASP. Analizy zostały przeprowadzone przez Zespół Analityczny przy Centrum Nauk Decyzyjnych (CND) Zakładu Wspomagania i Analizy Decyzji SGH pod kierunkiem T. Szapiro (Szapiro et al., 2017) według podobnej metodologii badawczej.

Ich wyniki, choć niedoszacowane ze względu na brak odpowiednich danych, są podobne i pokazują ogromny wkład ekonomiczny szkolnictwa wyższego i nauki w gospodarkę naszego kraju.

Wynika z nich, iż szkolnictwo wyższe generuje ok. 192 mld zł GVA (z największym wpływem na gospodarkę „premią absolwenckiej” – 88% (Szapiro et al. 2017:28).

Ponadto, jak zauważają Autorzy: „W 2014 roku wartość dodana brutto z tytułu sektora szkolnictwa wyższego stanowiła ok. 10,7% PKB. Natomiast 5,8% wszystkich miejsc pracy w 2014 roku stanowiły miejsca pracy wspierane przez sektor szkolnictwa wyższego.” (Szapiro et al., 2017:28) a, przy abstrakcyjnym założeniu, iż szkolnictwa wyższego by nie było, liczba miejsc pracy byłaby mniejsza o ok. 566 tys.

Z powyższych analiz wynika także, iż, biorąc pod uwagę oszacowaną GVA w wysokości ok. 192 mld zł i nakłady na szkolnictwo wyższe w 2014 r. w wysokości 14,4 mld zł, i gdyby dodać do tej kwoty nakłady na badania naukowe i rozwój brutto (budżetowe krajowe, zagraniczne i niepubliczne, które w części są kalkulowane do GVA generowanej przez uniwersytety) w wysokości w r. 2014 ok. 16,2 mld zł, to całość nakładów wyniosłaby ok. 30,6 mld zł. To oznacza, że, podobnie jak w przypadku uniwersytetów LERU, tak w przypadku polskich uczelni, zysk z inwestycji jest ok. 6 razy większy niż poniesione nakłady, i z każdej 1 zainwestowanej złotówki uzyskuje się 6 zł.

ZAMIAST ZAKOŃCZENIA

Jak wskazywaliśmy wyżej, nakłady na edukację są najlepszą inwestycją, której nie wolno traktować jak koszt, bo jest właśnie inwestycją, w przyszłość i w gospodarkę kraju.

Wziąwszy także pod uwagę przedstawione dane i analizy, tutaj i w wielu innych, wyżej przytoczonych, miejscach warto podsumować niektóre ważniejsze wątki i wnioski z tych dyskusji i analiz, w kontekście tematyki tego artykułu, część wskazanych zadań jest powinnością strony rządowej, inne są zależne od polityki poszczególnych uczelni i agencji finansujących badania, m. in.:

- Zwiększenie finansowania szkolnictwa wyższego i badań naukowych do poziomów określonych w *Strategii Europa 2020*
- Dynamizowanie współpracy między uczelniami a przedsiębiorstwami, także poprzez kolejne odpowiednie przepisy ułatwiające i wspomagające innowacyjną działalność gospodarczą oraz współpracę między uczelniami i gospodarką, co jest drogą do osiągnięcia poprzedniego celu poprzez synergię obu tych zasadniczych strumieni finansowania badań naukowych i wzrostu obu w kategoriach % PKB przeznaczanego na badania naukowe i rozwój
- Dalsze wzmacnianie autonomii instytucjonalnej uczelni
- Wzmacnianie dobrej organizacji i zarządzania uczelniami oraz etosu i wartości akademickich zapisanych w Wielkiej Karcie Uniwersytetów

- Zwiększanie puli z budżetu nauki do pozyskiwania w wyniku konkurencyjnych procedur konkursowych przy zachowaniu określonego poziomu bazowego finansowania na utrzymanie potencjału badawczego
- Konieczne idące w parze z powyższym zwiększanie wysokości kosztów pośrednich w grantach uzyskanych drogą konkursową
- Podwyższanie wynagrodzeń pracowników naukowych, w tym znaczące podwyższenie wynagrodzeń najlepszym
- Zatrudnianie pracowników naukowych w wyniku otwartych międzynarodowych konkursów
- Zwiększenie umiędzynarodowienia studiów i badań naukowych
- Zwiększenie mobilności, głównie zagranicznej, naukowców (m. in. staże przed- i poddoktorskie, NAWA, FNP, NCN...).

To są, oczywiście, tylko główne kierunki działań w ramach obu systemów: szkolnictwa wyższego i nauki, które muszą iść w parze, żeby został osiągnięty efekt synergii pozwalający nie tylko zdecydowanie zwiększyć poziom finansowania szkolnictwa wyższego i, w pierwszej kolejności, nauki, do poziomów zakładanych w *Strategii Europa 2020*, w obu integralnie ze sobą powiązanych częściach tego finansowania: publicznej i niepublicznej (biznesowej, gospodarczej...), ale także, żeby jak najlepiej zwiększone środki wykorzystać.

PRACE I ŹRÓDŁA CYTOWANE

- Banyś W., Ochwat M., 2019, Poza więź z kości słoniowej. Społecznie odpowiedzialne uniwersytety wartości, w: Woźnicki J. (red.), *Odpowiedzialność, zaangażowanie i bezstronność uniwersytetu*, PWN, Warszawa, ss. 77-98
- Bergan S., Damian R. (eds), 2010, *Higher education for modern societies – Competences and values*, Council of Europe Publishing, Strasbourg
- Bok D. C., 1982, *Beyond the Ivory Tower. Social Responsibilities of the Modern University*, Harvard University Press
- Bok D., Converging for diversity and democracy: a higher education, 2010, w: Bergan S., Damian R. (eds), *Higher education for modern societies – Competences and values*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 19-28
- Brzeziński J., O formacyjnej roli uniwersytetu, 2010, *Czasopismo Psychologiczne*, 16 (1), 151-155
- Chmielecka E., 2008, Kilka uwag o etosie i kodeksach akademickich oraz o odpowiedzialności uczelni w: Leja K. (red.), [w:] *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk

- Coccia M., 2011, The interaction between public and private R&D expenditure and national productivity, *Prometheus*, 29:2, <https://data.oecd.org/eduresource/spending-on-tertiary-education.htm#indicator-chart>, dostęp: 23.10.2019
- Doing Business 2016, Measuring Regulatory Quality and Efficiency*, 2016, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Washington, DC
- Doing Business 2020. Comparing Business Regulation in 190 Economies*, 2020, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, Washington, DC
- Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce w 2017 r.*, 2018, GUS, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin
- ECORYS, *Raport końcowy. Analiza wykorzystania przez polskich beneficjentów środków w ramach programów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską: Horyzont 2020. Education at a Glance. OECD Indicators, 2019: What is the total public spending on education?* 2019, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en>
- The Glion Declaration. The university at the Millennium*, 1998, The Glion Colloquium, Geneva: <http://www.glion.org/?p=833>), dostęp: 29.08.2019
- The Second Glion Declaration. Universities and the Innovative Spirit*, Glion Colloquium. The Future of the Research University, Glion, 2009, dostęp: 29.08.2019
- Górnica J. (2015), Diagnostyka szkolnictwa wyższego, Cz. III w: Woznicki J. (red.), Program Rozwoju Szkolnictwa Wyższego do 2020 R. Opis prac nad Programem rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r. i jego najważniejsze elementy; FRP-KRASP, Warszawa
- Kealey T., 1996, *The Economic Laws of Scientific Research*, MacMillan, London
- King D. A., 2004, The scientific impact of nations, *Nature*, v. 430, ss. 311–316, <https://www.nature.com/articles/430311a/figures/2>, dostęp: 24.10.2019
- Krajowy Program Reform. Aktualizacja 2018/2019*, 2018, Warszawa
- Kwiek M., 2010a, Finansowanie szkolnictwa wyższego w Polsce a transformacje finansowania publicznego szkolnictwa wyższego w Europie, Center for Public Policy Studies *Research Papers*, v. 16 (<http://www.cpp.amu.edu.pl/publications.htm>)
- Kwiek M., 2010b, *Transformacje uniwersytetu. Zmiany instytucjonalne i ewolucje polityki edukacyjnej w Europie*, Wyd. UAM, Poznań
- Kwiek M., 2015, Reformy uniwersytetów europejskich: państwo dobrobytu jako brakujący kontekst badań i polityki publicznej, *Człowiek i Społeczeństwo*, 39: 165-196
- Kwiek M., 2016a, Wprowadzenie. Finansowanie szkolnictwa wyższego w warunkach permanentnej (międzysektorowej) konkurencji o środki publiczne, *Nauka i Szkolnictwo wyższe*, 1(47)
- Kwiek M. et al., 2016b, *Projekt założeń do ustawy prawo o szkolnictwie wyższym*, Wyd. UAM, Poznań
- Leja K. (red.), 2008, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk
- <https://www.leru.org/news/the-economic-contribution-of-leru-universities-2016>, dostęp: 24.10.2019
- Marciniak et al., 2017, *Raport nr 7/2017 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego na temat finansowania szkolnictwa wyższego oraz pomocy materialnej dla studentów*, Warszawa, RGNiSzW

- Mazza G., Bergan S., Higher education for dialogue, 2010, w: Bergan S., Damian R. (eds), *Higher education for modern societies – Competences and values*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, pp. 111-120
- Modrzyński, P., Kwiek, M. (2015). Reformy edukacji wyższej we Francji w obszarze finansowania szkół wyższych, *Analizy Instytutu Badań Edukacyjnych*, 12, Warszawa
- Miller T., Kim A. B., with Roberts J. M., Riley B., and Whiting T., 2017 *Index of Economic Freedom*. Institute for Economic Freedom, The Heritage Foundation, Washington DC
- Miller T., Kim A. B., Roberts J. M., with Tyrrell P., 2019 *Index of Economic Freedom*. Institute for Economic Freedom, The Heritage Foundation, Washington DC,
https://www.oecd-ilibrary.org/education/spending-on-tertiary-education/indicator/english_a3523185-en, dostęp 24.10.2019
- Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, 2016, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa
<http://www.rgnisw.nauka.gov.pl/inne-dokumenty/apel-rady-glownej-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-do-parlamentu-i-rzadu-rzeczypospolitej-polskiej-z-dnia-9-maja-2019-r.html>, dostęp: 24.10.2019
- https://www.krasp.org.pl/pl/Aktualnosci/?id=20742/Apel_Konferencji_Rektorow_Akademickich_Szkol_Polskich_do_Parlamentu_i_Rzadu_Rzeczypospolitej_Polskiej, dostęp: 24.10.2019
- Raport konsorcjum Ernst & Young Business Advisory*, 2010, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa
- Szczerek M., 2019, *Problemy finansowania nauki w Polsce. Debata RGNiSzW*, RGNiSzW, Warszawa (prezentacja PP)
- Sprawozdanie z realizacji zadań i budżetu w 2017 r. w zakresie NAUKI oraz realizacji *budżetu w części 28 – NAUKA*, MNiSzW, Warszawa, 2018
<http://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-ranking.php>, dostęp: 24.10.2010
- Strategia Europa 2020*, 2010, Komisja Europejska, Bruksela
- Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, 2017, Ministerstwo Rozwoju, Departament Strategii Rozwoju, Warszawa, <https://www.gov.pl/web/inwestycje-rozwoj/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>, dostęp 23.10.2019).
- <https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/methodology>, dostęp: 24.10.2010
- https://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2018?utm_source=website&utm_medium=blog&utm_campaign=rankings, dostęp 23.10.2019
- Szapiro T., et al., 2017, *Wartość ekonomiczna sektorów gospodarki. Studium przypadku: sektor szkolnictwa wyższego w Polsce*, SGH, Warszawa
- Szkoły wyższe i ich finanse w 2017*, GUS, Urząd Statystyczny w Gdańsku, Ośrodek Statystyki Edukacji i Kapitału Ludzkiego, Gdańsk
- Szostek A. (red.), 2015, Misja społeczna uniwersytetu w XXI wieku, część II [w:] Woźnicki J., (red.), *Program Rozwoju Szkolnictwa Wyższego do 2020 r.*, FRP-KRASP, Warszawa
<https://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/reports/Pages/economic-impact-higher-education-institutions-in-england.aspx>, dostęp: 24.10.2019

- Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego działalności innowacyjnej*, 2017, (<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002201>, dostęp: 23.10.2019)
- Weber L. E., J. J. Duderstadt (eds), 2012, *Global Sustainability and the Responsibilities of Universities*, Economica, Glion Colloquium Series N°7, London • Paris • Genève
- Williams R., Leahy A., 2019, *U21 Ranking of National Higher Education Systems*, Melbourne Institute: Applied Economic & Social Research, University of Melbourne (<https://universitas21.com/what-we-do/u21-rankings/u21-ranking-national-higher-education-systems-2019>, dostęp: 23.10.2019)
- Wilkin J. (red.), 2015, Finansowanie szkół wyższych ze środków publicznych, w: Woźnicki J. (red.), *Program Rozwoju Szkolnictwa Wyższego do 2020 R. Opis prac nad Programem rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r. i jego najważniejsze elementy*; Część I pod red. J. Woźnickiego, FRP-KRASP, Warszawa.
- Winckler G., Fieder M., 2012, The contribution of Research Universities in solving “Grand Challenges”, w: Weber L. E., J. J. Duderstadt (eds), *Global Sustainability and the Responsibilities of Universities*, Economica, Glion Colloquium Series N°7, London • Paris • Genève, pp. 189-198.
- Woźnicki J. (red.), 2019, *Odpowiedzialność, zaangażowanie i bezstronność uniwersytetu*, PWN, Warszawa.

O AUTORZE

Prof. Wiesław Banyś – Uniwersytet Śląski w Katowicach, Przewodniczący Zespołu Bolońskiego KRASP oraz rzecznik KRASP, ORCID: 0000-0003-2471-6751.

Profesor nauk humanistycznych, profesor zwyczajny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dr h.c. mult. Badania naukowe koncentruje na filozofii i epistemologii językoznawstwa, językoznawstwie ogólnym, w szczególności teoriach logicznych i kognitywnych języka, oraz językoznawstwie stosowanym, w szczególności zastosowaniach teorii opisu zorientowanego obiektowo i teorii kadrów i skryptów oraz elektronicznych baz danych słownictwa specjalistycznego do programów wspomagających tłumaczenie komputerowe. Realizator licznych międzynarodowych i krajowych grantów badawczych. Redaktor naczelny międzynarodowego czasopisma językoznawczego *Neophilologica*.

Rektor UŚ w kadencjach 2008–2012 oraz 2012–2016. Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w latach 2012–2016. Honorowy Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w kadencji 2016–2020. Członek Zarządu European University Association w latach 2015–2019. Członek Rady Narodowego Kongresu Nauki. Vice-przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Członek Rady Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Przewodniczący Rady Stacji Naukowej PAN w Paryżu. Ekspert francuskiej Rady Haut Conseil de l'Évaluation de la Recherche et de l'Enseignement Supérieur oraz Agence Nationale de la Recherche. Członek Komisji ds. Etyki w Nauce przy PAN. Członek European University Association Nominations Committee.

CENTRUM STUDIÓW NAD POLITYKĄ PUBLICZNĄ UAM

Centrum Studiów nad Polityką Publiczną UAM działa od 2002 r., a jego założycielem i dyrektorem jest prof. Marek Kwiek, kierownik Katedry UNESCO Badań Instytucjonalnych i Polityki Szkolnictwa Wyższego. Centrum skupia młodych naukowców zajmujących się ilościowymi badaniami nauki i międzynarodowymi badaniami naukowymi szkolnictwa wyższego. W pracach Centrum regularny udział bierze 10 osób, m.in. kilkoro finansowanych zewnątrznie postdoków (filozofowie, socjologowie, ekonomiści, prawnicy i statystycy). Sekretarzem naukowym Centrum jest dr Marcin Byczyński.

Badania prowadzone w Centrum w ostatnich latach były finansowane przez NCN, FNP, NCBR i MNiSW. Centrum prowadzi badania naukowe w ramach rozbudowanej współpracy międzynarodowej. Najważniejsze międzynarodowe projekty badawcze w ostatniej dekadzie dotyczyły relacji państwo – uniwersytet, relacji uniwersytetów z gospodarką i społeczeństwem, transformacji kadry akademickiej w ramach zmieniającego się finansowania uczelni, zarządzania szkolnictwem wyższym, przedsiębiorczości akademickiej, globalizacji i równości szans edukacyjnych oraz dostępu do szkolnictwa wyższego. Centrum prowadzi od wielu lat wspólne projekty badawcze z najlepszymi ośrodkami badań szkolnictwa wyższego w Europie (CHEPS w Holandii, INCHER w Kassel, Institute of Education w Oslo, UCL Institute of Education w Londynie oraz CGHE na Uniwersytecie w Oxfordzie) i w USA (CIHE w Bostonie i SUNY w Albany). Najważniejsze duże międzynarodowe projekty dotyczące badań szkolnictwa wyższego realizowane w Centrum to EDUWEL: *Education and Welfare* (2009-2013), WORKABLE: *Making Capabilities Work* (2009-2012), EUROAC: *The Academic Profession in Europe* (2009-2012), EUERЕК: *European Universities for Entrepreneurship* (2004-2007) oraz GOODUEP: *Good Practices in University-Enterprises Partnerships* (2007-2009).

W latach 2012-2018 w Centrum realizowany był pięcioletni projekt MAESTRO: *Program Międzynarodowych Badań Porównawczych Szkolnictwa Wyższego*, finansowany przez NCN, a w latach 2015-2017 projekt w programie MISTRZ finansowany przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej (FNP). W latach 2016-2017 10-osobowy zespół prowadził w Centrum projekt przygotowujący założenia do nowej ustawy, zwanej Ustawą 2.0, promujący badawczą wizję funkcjonowania najlepszych polskich uczelni

---

i silne publiczne finansowanie badań naukowych, a od 2019 r. 12-osobowy zespół pracuje nad reformą systemu pomocy materialnej dla studentów w projekcie NCBR Gospostrateg (2019-2022).

Aktualnie projekty badawcze w Centrum finansuje NCN (Sonatina, Preludium Bis), NCBR (Gospostrateg) i MEiN (Nauka dla Społeczeństwa), a instytucjonalnie Centrum mieści się w Institute for Advanced Studies in Social Sciences and Humanities (IAS UAM), kierowanym przez prof. Marka Kwieka.

Centrum jest najważniejszym ośrodkiem naukowym zajmującym się badaniami nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce i w Europie Środkowej.

www.cpp.amu.edu.pl